

ЗАЕДНИЧКА НАДВОРЕШНА И БЕЗБЕДНОСНА ПОЛИТИКА

A. ЗБИРНИ ИНФОРМАЦИИ	2
B. ПОСЕБНИ ПРАШАЊА	4

A. ЗБИРНИ ИНФОРМАЦИИ

1. Договорот за ЕУ содржи во Глава V одредби за Заедничка надворешна и безбедносна политика (ЗНБП) која што ќе ја применуваат идните држави членки. Европската Комисија би сакала да знае, според ваше мислење, дали примената на тие одредби по пристапувањето може да предизвикат било какви проблеми односно потешкотии. Попрецизно:

а) Дали од моментот на пристапување ќе бидете во можност целосно и активно да се вклучите во ЗНБП (вклучувајќи ја и Европската безбедносна и одбранбена политика (ЕБОП) како што е дефинирано во Договорот за ЕУ?

б) Дали сте подготвени безрезервно да го прифатите идното уредување, правната структура и организациско уредување на ЗНБП на ЕУ, вклучувајќи ја нејзината воена димензија која може да се применува по ратификувањето на Уставниот Договор?

в) Дали по пристапувањето целосно и безрезервно ќе ги прифатите целите на Договорот, одредбите од Глава V на Договорот и кон нив приложената декларација, релевантните меѓународни договори склучени во име на ЕУ како и останатите релевантни извори на ЗНБП *acquis*?

д) Дали ќе бидете подготвени и спремни да ги поддржите релевантни специфични политики на ЕУ кои ќе бидат во сила во моментот на пристапувањето?

е) Дали вашата администрација, особено Министерството за надворешни работи, ќе ја има неопходната структура и техничка опрема за целосно учество во ЗНБП во моментот на пристапувањето?

Република Македонија силно ги поддржува напорите на Унијата понатаму да ја зајакнува улогата на кохезивна сила во меѓународните односи и способноста да ги афирмира европските интереси и вредности на меѓународната сцена. Република Македонија во континуитет дава придонес во таа насока, преку градење на партнерски односи со Унијата и прифаќање и спроведување на европските вредности и принципи.

Стратешката цел за членство во ЕУ ја подразбира и определбата на Република Македонија во моментот на пристапувањето во Унијата, да биде целосно подготвена и оспособена активно да учествува во Заедничката надворешна и безбедносна политика (ЗНБП), вклучително и во Европската безбедносна и одбранбена политика (ЕБОП) како нејзин составен дел. Република Македонија е подготвена целосно и безрезервно да ги прифати заедничките придобивки од ЗНБП и веќе гради внатрешно правни механизми, инструменти и капацитети за активно и сеопфатно учество во ЗНБП, согласно одредбите од Глава V од Договорот за ЕУ.

Основните слободи и права на човекот и граѓанинот, владеењето на правото, хуманизмот, социјалната правда и солидарноста, почитувањето на општоприфатените норми на меѓународното право, се меѓу темелните вредности на Уставниот поредок на Република Македонија. Тие вредности, заедно со начелата за промовирање на меѓународната соработка, одржување на мирот и зајакнување на меѓународната безбедност, согласно Повелбата на ОН и меѓународното право, како и принципите на Хелсиншкиот финален акт и целите на Париската повелба, исто така претставуваат основни принципи на нејзината надворешна политика.

Поаѓајќи од идентичноста на овие темелни вредности и принципи, Република Македонија во потполност ги прифаќа целите и принципите на Заедничката надворешна и безбедносна политика на ЕУ. Оттаму произлегува и подготвеноста за Република Македонија активно и безрезервно да ја поддржува надворешната и безбедносна политика на Унијата во дух на лојалност и меѓусебна солидарност.

Во рамките на процесот на интегрирање во Унијата, Република Македонија отпочна постепено да ги прифаќа заедничките придобивки на ЕУ во доменот на ЗНБП и да ги усогласува своите

позиции и активности за меѓународни надворешно-политички прашања со оние на ЕУ. Во функција на забрзување на овој процес, свој придонес дава и меѓуресорската Работна група за усогласување на националното законодавство со законодавството на ЕУ во доменот на ЗНБП, со која раководи Министерството за надворешни работи, а во која учествуваат претставници од министерствата за одбрана, внатрешни работи, економија, финансии/царинска управа, Секретаријатот за законодавство и др.

Република Македонија го поддржува развојот на Европската безбедносна и одбранбена политика и усилбите за јакнење на цивилните и воени инструменти, капацитети и можности на Унијата за остварување на стратешките цели поставени со Европската безбедносна стратегија.

Република Македонија спроведува длабока и сеопфатна трансформација на сопствениот безбедносен и одбранбен систем. Таа е заснована на стратешките насоки на Националната концепција за безбедност и одбрана и *Policy Framework of the Strategic Defence Review*. Безбедносната политика на Република Македонија базира на заштита на фундаменталните државни вредности и обезбедување услови за долгорочен развој на способности и капацитети кои ќе придонесат за поголемо учество во меѓународните активности за справување со новите безбедносни предизвици, во прв ред борбата против тероризмот, организираниот криминал, пролиферацијата на оружје за масовно уништување, недозволената трговија од секаков вид итн. Тековниот процес на реструктурирање и приспособување на одбраната на Република Македонија има за цел исполнување на критериумите за членство во НАТО и е во функција да даде придонес во зајакнувањето на воената димензија на Европската унија. Овој процес вклучува доизградба на инструментите за спроведување на одбранбената политика; унапредување на инструментите и процедурите за раководење и командување со одбраната и вооружените сили; реструктурирање, редимензионирање, доопремување и професионализација на армијата; редизајнирање на воено-образовниот систем и обука.

Отсуството на конвенционални закани против Република Македонија и зголемувањето на неконвенционални и глобални асиметрични закани ја зајакна определеноста за здружување на ресурсите со партнерите во регионот и со Алијансата. Република Македонија, во рамките на расположивите капацитети, е подготвена тоа да го стори и со ЕУ, имајќи ја предвид конзистентноста и компатибилноста на Европската безбедносна и одбранбена политика со Европскиот безбедносен и одбранбен идентитет.

Република Македонија и натаму ќе ги надоградува своите цивилни и воени оперативни капацитети, со што уште во процесот на пристапувањето во ЕУ ќе биде оспособена за активно учество во ЕБОП. На тој план, секако ќе помогнат и научените лекции од сопствената транзиција и трансформација, како и стекнатите искуства од првата воена мисија на ЕУ - Конкордија и од советодавната полициска мисија на ЕУ - Проксима. Како земја-членка, ќе биде подготвена да остварува поангажирано учество во меѓународните мисии на ЕУ за превенција на конфликти и управување со кризи, согласно принципите на Повелбата на ОН, и на тој начин активно да придонесе во натамошното јакнење на улогата на ЕУ на меѓународната сцена.

Република Македонија ги спроведува потребните активности за да биде подготвена и оспособена да ги поддржи релевантните специфични политики на полето на ЗНБП и ЕБОП. Во тие рамки е, на пример, унилатералното прифаќање на Кодексот на Европската унија за однесување при извоз на оружје (01.11.2004) и решеноста за прифаќање на останатите документи кои ја сочинуваат функционалната целина на Унијата за извозната контрола за цели на безбедноста.

Република Македонија со особен интерес ја следеше работата на Европската конвенција која резултираше со усвојувањето на Уставниот договор за ЕУ. Основните постулати на надворешната политика на Република Македонија и нејзината визија за градење на односите со други земји и меѓународните организации од регионален и универзален карактер, се во склад со основните принципи и цели на надворешната акција на Унијата, како и уставните одредби кои се однесуваат на ЗНБП и на Заедничката безбедносна и одбранбена политика.

Оттука, Република Македонија, како идна земја-членка на Унијата, целосно и безрезервно ќе ги прифати идното уредување, структура, механизми и инструменти на ЗНБП, вклучувајќи ја и воената димензија, коишто може да бидат применети со стапувањето во сила на новиот Устав, а во периодот до пристапувањето ќе презема мерки за што поголемо вклучување во активностите на Унијата на овој план.

Определбата на Република Македонија да биде целосно подготвена и оспособена активно да учествува во ЗНБП во моментот на пристапувањето во ЕУ ја подразбира и нејзината решеност соодветно да ги зајакне и прилагоди постоечките и да ги воспостави потребните дополнителни организациски механизми и/или институционални структури за спроведување на оваа политика.

Во тој контекст, Министерството за надворешни работи, како и соодветните органи на државната управа, континуирано работат на подобрување на сопствената структурна и техничка опременост, како и на изградувањето на човечките ресурси, со цел, во моментот на пристапувањето, да бидат подготвени целосно да ја преземат својата улога во ЗНБП. За поефикасна имплементација на одредени сегменти на ЗНБП ќе придонесе и Законот за надворешни работи, кој се предвидува да биде усвоен во 2005 година.

В. ПОСЕБНИ ПРАШАЊА

1. Имајќи ја предвид одредбата државите членки активно и безрезервно да ја подржуваат надворешната и безбедносна политика на Унијата (член 11 став 2 од Договорот за ЕУ), пожелно е да се знае кои се меѓународно-правните обврски на вашата земја според меѓународното право и дали тие обврски ќе мора да се прилагодат поради пристапувањето. За таа цел, би било корисно да се има список на вашите постоечки договорни обврски како и на оние коишто се предмет на преговори. Во овој контекст, пожелно е да се располага со информации за позициите на вашата земја во однос на Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија и Меѓународниот кривичен суд.

По стекнувањето на независноста, а во согласност со својата декларирана политика за развој и унапредување на билатералните и мултилатералните односи врз принципите и начелата на Повелбата на ОН и другите темелни меѓународни документи, Република Македонија склучи и склучува бројни договори и други меѓународни документи од билатерален и мултилатерален карактер. Истовремено, согласно чл.5 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Република Македонија одлучи да продолжи со спроведувањето на наследените обврски од меѓународните договори склучени од поранешна Југославија, а кои се однесуваат на неа. Република Македонија склучи соодветни меѓународни документи со коишто се утврди кои билатерални договори со одделни земји склучени од поранешна Југославија останала во важност за Република Македонија, а на кои им престана важноста. Оваа состојба е прикажана во Анексот бр.1 за секоја земја одделно.

Во регулирањето на договорната состојба со другите земји Република Македонија поаѓа од принципот дека за неа се во важност сите договори коишто биле во важност во поранешна Југославија, а се однесуваат и на неа. Согласно чл.24 ст.16 од Виенската конвенција за сукцесија на државите во однос на договорите (којашто Република Македонија исто така ја наследи од поранешна СФРЈ) Република Македонија *прифаќа дека еден билатерален договор е во важност ако од однесувањето на другата држава може да се смета дека тие се спогодиле за тоа. Република Македонија ќе продолжи договорно да го регулира ова прашање поединечно со сите земји со коишто тоа досега не го договорила.*

При склучувањето на секој нов договор меѓу Република Македонија и некоја земја се внесува клаузула дека со неговото склучување престанува да биде во сила за Република Македонија договор во истата област којшто бил во важност меѓу поранешна СФРЈ и соодветната земја.

Постојните договорни обврски на Република Македонија се претставени во три анекси:

- Преглед на билатерални договори склучени меѓу Република Македонија и други земји, (види 27_Анекс_01)

- Преглед на мултилатерални договори во коишто Република Македонија е договорна страна, (види 27_Анекс_02)

- Преглед на билатерални договори коишто се предмет на преговори меѓу Република Македонија и други земји (види 27_Анекс_03).

Позиција на Република Македонија во однос на Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија

Владата на Република Македонија во повеќе наврати ја потврди цврстата политичка определба за тесна соработка со Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија, посебно во врска со случаите на воени злосторства сторени за време на конфликтот во 2001 година. Позитивната оценка за соработката повеќе пати е повторувана и од страна на трибуналот, вклучително за време на последната посета на Главниот обвинител на Република Македонија на 18-19.02.2003 год.

Засега, соработката на надлежните владини институции на Република Македонија со Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија, на што секоја држава е обврзана согласно резолуцијата на СБ на ОН 808 (1993) со која е основан Трибуналот, се однесува на укажување на различни форми на правна помош, во спроведување на истражни дејства за настаните сврзани со два случаи чија надлежност ја презеде Трибуналот, - случаите “Љуботен” и “Непроштено” (достава на информации, асистенција во идентификување и обезбедување присуство на сведоци и осомничени лица заради нивно интервјуирање од страна на Трибуналот, итн). Трибуналот соработува со повеќе владини институции, а главен координатор на соработката е Министерството за правда. Во рамките на соработката на полето на ЗНБП, Република Македонија, на 21.10.2004 год., се придружи кон Заедничката позиција на Советот на ЕУ 2004/694/CFSP за дополнителните мерки за поддршка на ефикасна имплементација на мандатот на Трибуналот.

За модалитетите на соработка на Република Македонија со Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија подетално види одговор I_M_01 и I_M_02.

Позиција на Република Македонија во однос на Меѓународниот кривичен суд

Република Македонија е договорна страна на Римскиот статут со кој се основа Меѓународниот кривичен суд и го ратификуваше Римскиот статут на 06.03.2002 година, како 54 држава која го стори тоа, пред неговото влегување во сила со 60-та ратификација на 01.07.2002 година, манифестирајќи ја на тој начин својата силна поддршка за основањето на Судот. За подетални информации за чекорите кои Република Македонија ги презема за прилагодувањето на законодавството со цел имплементација на Римскиот статут види I_G_05.

Република Македонија и понатаму силно го поддржува Меѓународниот кривичен суд и се залага за јакнење на неговата улога и неговото универзално прифаќање.

Република Македонија редовно се приклучува кон изјавите на ЕУ по ова прашање во рамките на ОН, меѓу другите и кон Изјавата на Холандското претседателство на 59-то Генерално собрание на ОН, во рамките на VI-от Комитет, дискусија по точка 146 (14.10.2004 год.)

Надлежните институции во Република Македонија ги преземаат потребните чекори за иницирање на неопходната постапка за пристапување кон Спогодбата за привилегии и имунитети на МКС и се очекува таа да заврши во првата половина на 2005 година.

Владата на Република Македонија и Владата на САД на 30 јуни 2003 година потпишаа Договор кој се однесува на предавање на лица на Меѓународниот кривичен суд (објавен во “Службен весник на РМ” бр.70/2003).

2. Имајќи ја предвид одредбата за координирани активности на државите членки во меѓународните организации (чл. 19 и 20 од Договорот за ЕУ), пожелно е да се има список на релевантните меѓународни организации во коишто членува вашата земја (со датум на пристапување) или со кои се преговара за членство, како што се на пр. ООН, Организација за безбедност и соработка во Европа, Совет на Европа итн. Дали вашата земја има извршни функции во меѓународни или регионални организации (на пр. претседавач) и дали планира да се кандидира за таква положба?

Република Македонија е членка на бројни меѓународни организации од универзален, регионален и специјализиран карактер. Детални податоци за ова членство се претставени во следниве прегледи (анекси кон Поглавјето 27):

- Преглед на меѓународни организации од универзален карактер во кои членува Република Македонија, (види 27_Анекс_04)
- Преглед на меѓународни организации од регионален карактер во кои членува Република Македонија, (види 27_Анекс_05)
- Преглед на меѓународни организации од специјализиран карактер во кои членува Република Македонија, (види 27_Анекс_06)

1. Организација на Обединетите нации

Датум на пристапување: 08.04.1993

Основен документ за пристапување: Резолуција бр. 47/225 на Генералното Собрание (ГС), а по препорака на Советот за безбедност (СБ), содржана во Резолуцијата на СБ бр. 817 од 07.04.1993 г.

Учество на Република Македонија во работата на телата на Обединетите нации и специјализираните агенции (по пат на избори):

1. Членство во субсидијарните тела-функционални комисии на ЕКОСОК:

Во минатото:

- членка на Комисијата за наркотични дроги на ОН, од 2000 до 2003 година;
- членка на Комисијата за население и развој на ОН, од 1996 до 1998 година;
- членка на Комисијата за одржлив развој, од 1999 до 2002 година;

Сегашна членка:

- членка на Комисијата за одржлив развој, од 2003 до 2005 година

2. Членство во субсидијарните тела на Генералното собрание:

Во минатото:

- Управен совет на Програмата на ОН за човекови населби (ОН-ХАБИТАТ), од 2001 до 2004 година;

Сегашна членка:

- Комисија на ОН за меѓународно трговско право (УНЦИТРАЛ), од 2000 до 2007 година;

3. Избрани личности номинирани од Република Македонија во органи и тела на Обединатите нации (членство *ad personam*):

Во минатото:

- Г-дин Гоце Петревски, Претседавач на Вториот комитет на 50 -то заседание на Генералното собрание на ОН, 1995-1996 година;
- Г-дин Иван Тошевски, член и претседател на Работната група на Комисијата за човекови права за присилни и недоброволни исчезнувања, од 1980 до 2003 година; член на Бордот на доверители за жртви од тортура од 1981 до сега; во последниве три години претседател на Бордот;
- Г-дин Насте Чаловски и Г-дин Срѓан Керим (последнователно) членови на Бирото на Подготвителниот комитет за конференцијата за финансирање на развојот, 2000-2002 година;

4. Кандидатури за членство:

Во минатото:

- кандидат за непостојана членка на Советот за безбедност на ОН за периодот 1998/1999 година, изборите на 52-то заседание на Генералното собрание на ОН во 1997 година (не беше избрана);
- кандидат за членство во Економскиот и социјален совет на ОН (ЕКОСОК) за периодот 1999/2001 година, изборите на 54-то заседание на Генералното собрание на ОН во 1998 година (не беше избрана);
- кандидат за членство во Економскиот и социјален совет на ОН (ЕКОСОК) за периодот 2005/2007 година, изборите на 59-то заседание на Генералното собрание на ОН во 2004 година (не беше избрана);

Кандидатури за идно членство:

- кандидатура за Претседател на 62-то Генерално собрание на ОН во 2007 година;

5. Учество на Република Македонија во работата на телата на УНЕСКО (стекнато членство по пат на избори)

Во минатото:

- Меѓувладиниот совет на Меѓународната програма за развој на комуникациите (IPDC) 1995-1999г;

- Меѓународна хидролошка програма (ИНР), 1995-1999г.

Сегашно членство:

- Меѓувладиниот совет на Меѓународната програма за развој на комуникациите (IPDC) за време на 32-та Сесија на ГК на УНЕСКО во октомври 2003г. за периодот 2003-2007г.

2. Организација за безбедност и соработка во Европа (ОБСЕ)

Датум на пристапување: 12.10.1995 со одлука на Постојаниот совет бр. 81.

3. Совет на Европа

Датум на пристапување: 09.11.1995 год.

Учество на Република Македонија во работата на телата на Советот на Европа (по пат на избори):

Во минатото:

- Во 2002 г. Македонија претседаваше со Европската Аудиовизуелна Опсерваторија- Парцијален и Проширен договор на Советот на Европа што е афилиран кон организацијата.
- Во 2001 г. и дел од 2002 г. македонскиот парламентарец Азис Положани беше избран за потпретседател на Мониторинг комитетот на Парламентарното собрание на Советот на Европа

Сегашно членство:

- претседателот на ЗЕЛС и градоначалникот на Винаца, Горан Ангелов е актуелен претседател на ротациониот секретаријат на НАЛАС- мрежа на асоцијации на локалните власти во ЈИЕ.

Избрани личности во органите и телата на Советот на Европа:

- Маргарита Цаца Николовска е избрана за судија во Европскиот суд за човекови права.

4. Светска трговска организација

Република Македонија стана членка на Светската трговска организација на 04.04.2003 година.

5. Европска унија (ЕУ)

Претседателот на Владата на Република Македонија Бранко Црвенковски, на 22.03. 2004 година, во Даблин, на претседавачот на Европската унија, Ирскиот премиер Берти Ахерн, му го врачи барањето за членство на Република Македонија во Европската унија. Барањето за членство е круна на долгогодишните напори (Република Македонија, со aide-mémoire уште во 1992 год. побара склучување на Европски договор) за реализација на стратешката определба за членство во Европската Унија.

Имајќи ги предвид аспирациите за напреднати односи со Европската унија, која се базираше на најширок консензус на граѓаните на Република Македонија, уште во Спогодбата за соработка (потпишана во 1997, а стапи во сила на 01.01.1998) беше вклучена еволутивна клаузула со која беше истакната желбата на двете страни за што поскоро зајакнување на договорните односи.

Во Спогодбата за стабилизација и асоцијација, потпишана на 09.04.2001 год., и која по ратификацијата влезе во сила на 01.04.2004 год., како прва од тој вид, исто така беше вклучена еволутивна клаузула со која Република Македонија го доби статусот потенцијален кандидат за членство во ЕУ.

Советот на Европската Унија на 17.05. 2004 год. донесе одлука со која од Европската комисија побара да подготви Мислење за барањето на Република Македонија за членство во Унијата.

6. North Atlantic Treaty Organization (NATO)- Партнерство за мир (PfP) :

Аспирациите на Република Македонија за членство во НАТО официјално се декларирани со Одлука на Собранието од 23.12.1993 година.

На 15.11.1995 година Република Македонија ја потпиша Програмата за Партнерство за мир (ПЗМ), со што стана 27 земја-партнер на Алијансата. На 01.03.1996 година беше примена во членство на Северноатлантскиот совет за соработка (НАСС) кој подоцна (мај 1997) се трансформираше во Евроатлантски партнерски совет (ЕАРС). На 18.01.1997 година беше примена и во Комитетот за воено планирање и анализа на НАТО.

На Вашингтонскиот Самит на НАТО во 1999 година Република Македонија беше прифатена како официјален кандидат за членство во НАТО, а на 28.10.2004 година во Брисел ја презентираше Годишната национална програма за подготовки за членство во НАТО за периодот 2004/2005.

Во рамките на своите активности за побрза интеграција во НАТО, Република Македонија беше еден од основачите и активен учесник во тнр. Вилнус група, чиј дух на соработка продолжува и по приемот на седум членки на групата во НАТО.

Во насока на забрзување на процесот на интеграција во Алијансата, Република Македонија и другите две земји аспиранти за членство - Албанија и Хрватска, помогнати од САД, ја зајакнаа меѓусебната соработка преку координација на активностите во рамките на тнр. Јадранска повелба за партнерство потпишана во Тирана во мај 2003.

Република Македонија, врз основа на досегашните резултати, очекува покана за членство во Алијансата, не подоцна од 2006 година.

Иницијативи:

- Во 2003г. во рамките на своето активно учество во Иницијативата на НАТО за ЈИЕ, Република Македонија претседаваше со СЕЕГРОУП (South-Eastern European Security Cooperation Steering Group).

7. Договор за слободна трговија во Централна Европа (CEFTA)

Република Македонија на 30.06.2003 поднесе кандидатура за членство во ЦЕФТА. Процедурата е во тек.

8. Пакт за стабилност за ЈИЕ

Република Македонија учествува во Пактот за стабилност за ЈИЕ од инаугурацијата на оваа иницијатива на 10.06.1999 год (види 27_B_03).

Активности и извршни функции во минатото:

- Претставник на Специјалниот координатор на Пактот за стабилност за Југоисточна Европа Бодо Хомбах во периодот 2000/2001, амбасадорот на Република Македонија во СР.Германија Срѓан Керим;
- Копретседавач на I работна маса во периодот јануари-јуни 2001, Игор Џундев, помошник министер за мултилатерала во МНР;
- Копретседавач на II работна маса во периодот јануари-јуни 2000 Глигор Бишев, вице-гувернер во НБМ;
- Претседавач на Работната група за трговска либерализација во периодот 2000/2002, Јани Богоевски, раководител на Сектор во МНР;
- Претседавач на Работната група за трговска либерализација во периодот 2002/2003, Виолета Мацова, Државен секретар во Министерство за економија;
- Копретседавач на III работна маса од јули 2004 до јуни 2005, Трпе Стојановски, помошник на МВР за меѓународна соработка и европска интеграција;

Сегашни ангажмани:

- Домаќин на Регионалниот MARRI Центар (отворен на 18.11.2004 година), кој стана оперативен од крајот на јануари 2005. Во рамките на овој Центар се предвидува да бидат вклучени и други две иницијативи на MARRI - Пристап кон правата и Регионална размена на информации;
- Домаќин на годишните состаноци на трите работни маси и на VIII Регионалната маса на Пактот за стабилност за ЈИЕ, на 17, 18 и 19.11.2004 година во Скопје.
- Министерство за здравство на Република Македонија во текот на 2004/2005 ја извршува улогата на претседавач на Извршниот одбор на Здравствената мрежа на земјите од ЈИЕ;
- Регионален координатор на проектот "Клубот на жените парламентарки во ЈИЕ" во периодот 2003/2004, Македонското женско лоби заедно со Македонското национално биро на Работната група за половата еднаквост.

Идни ангажмани

Република Македонија ќе биде домаќин на Регионалниот центар за социјални политики, почнувајќи од јануари 2005 година. Иницијатива е промовирана од Пактот за стабилност за ЈИЕ, додека овој тригодишен проект ќе биде финансиран од Европската комисија и Советот на Европа.

9. Централноевропска иницијатива (ЦЕИ)

Република Македонија аплицираше за членство во Централно европската иницијатива (ЦЕИ), во мај 1993 год. а на премиерскиот самит на ЦЕИ во јули 1993. година, во Будимпешта, стана полноправна членка.(види 27_V_03)

Кандидатури

На 17.12.2005 Република Македонија е избрана да биде еден од копретседавачите на Работната група за туризам на ЦЕИ.

10. Меѓународна организација на Франкофонијата

Република Македонија стана асоцијативна членка на Меѓународната организација на Фракофонијата на 05.09.1999 година. Процедурата за полноправно членство е во тек.

3. Имајќи ја предвид целта за зајакнување на безбедноста на Унијата и на нејзините држави членки на сите можни начини (чл. 11. став 2 од Договорот за ЕУ), неопходно е да се има сознанија за состојбата на односите меѓу вашата земја и соседните земји кои не се членки на Унијата вклучувајќи и други земји кои аплицирале за членство во Унијата. За таа цел, Комисијата бара да доставите збирна информација за вашата соработка во соседните држави вклучувајќи ја соработката со регионалните организации и билатералната соработка.

РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА

Политички односи. По приемот на Република Македонија во ООН, Владата на Република Албанија, со посебна Декларација од 26.04.1993 година, ја призна независноста и сувереноста на Република Македонија, а двете земји ги формализираа дипломатските односи во декември истата година. Односите се интензивираат по потпишувањето на 16 билатерални спогодби во 1997 година и обострано изразената согласност на двете влади за унапредување на односите на сите полиња. Декларираните определби на двете земји за меѓусебно почитување на суверенитетот и на територијалниот интегритет, за немешање во внатрешните работи, за почитување на човековите права и слободи на сите граѓани, вклучувајќи ги и правата на националностите согласно законските прописи на двете земји и меѓународните стандарди и критериуми, придонесоа за создавање на нов амбиент во меѓусебните односи.

Република Македонија конструктивно се однесуваше во периодот на кризата во Република Албанија и презеде низа конкретни чекори со цел да го помогне брзото консолидирање на нарушената безбедносна состојба во оваа соседна земја.

Политичките контакти се на високо ниво. Нив ги карактеризира интензивен дијалог и низа неофицијални средби и лични пријателски односи меѓу политичките претставници од двете земји на кои беше потврдена и поттикната соработката во реализацијата на стратешките определби за вклучување во европските и евроатлантските структури, како и за натамошно интензивирање на соработката во економската област, за заеднички мерки за спречување на сите видови недозволена трговија, за обезбедување на границата, за подобрување на условите за живот на населението од пограничната зона. Осврнувајќи се на односите меѓу двете земји, тоа го забележа и Европската комисија во својот Извештај за 2004 година.

Интензивниот политички дијалог го потврдува новиот квалитет и динамика во развојот на добрососедските односи и на сестраната соработката меѓу двете земји во сите области од заемен интерес.

Билатерални договори. Потпишани се голем број билатерални спогодби, договори и протоколи кои претставуваат солидна правна рамка за развој на соработката, но потребна е нивна целосна и доследна имплементација (види 27_Анекс_01).

Економска соработка. Стопанската соработка меѓу двете земји главно се одвива преку трговска размена, со отсуство на повисоки форми на соработка и не е на посакуваното ниво. Во 2002 година е потпишана Спогодба за слободна трговија меѓу двете земји. Република Македонија е меѓу десетте трговски партнери на Република Албанија. Размената во 2003 година има тенденција на пораст што е резултат претежно на зголемување на увозот од Албанија кој во изминатиот период видно заостануваше. За деветте месеци од 2004 г. во однос на истиот период 2003г. задржува истиот тренд. Иако Албанија со учество од 0,6% во вкупната размена на Република Македонија, не е значаен партнер по обемот, нашата земја посветува внимание на развојот на економската соработка поаѓајќи од определбата за унапредување на односите со соседните земји (види Табела на крајот од одговорот).

Република Македонија придава големо значење на соработката во проектите поврзани со изградбата на Коридорот 8 и потребата од поактивен ангажман на двете страни, особено во изнаоѓањето на финансиски извори. Во тој контекст, постои интерес за реализирање на проектот за изградба на транс-балканскиот нафтовод АМБО и формирање на соодветно постојано заедничко работно тело од претставници на Република Македонија, Република Албанија и Република Бугарија, заради усогласување на заедничките активности.

Во функција на интензивирање на стопанската соработка меѓу двете земји, во април 2000 година, во Тирана е потпишана спогодба за соработка меѓу коморите на двете земји и формиран е бизнис форум. Постои интерес и се вложуваат напори за поврзување на електроенергетските системи на двете земји, при што, од наша страна како актуелни се предвидени врските: 220 KV "Вруток-Бурели", 400 KV "Скопје-Тирана" и 400 KV "Битола-Елбасан" или како алтернатива Битола-Землак.

Општа констатација е дека и покрај нагорниот тренд, (трговската размена е зголемена за 4% по стапувањето во сила на ССТ), економската соработка не е на потребното ниво и дека не се искористени можностите на двете земји.

Граница. Соработката во оваа област се одвива врз основа на потпишаните 7 договори што го регулираат одржувањето и обележувањето на граничната линија, мерките за спречување и решавање на граничните инциденти, визниот режим и малограничниот сообраќај на лица во пограничната зона, правната помош во граѓанските и кривичните предмети, меѓусебното извршување на судските одлуки и екстрадицијата. Од 15 јуни 2000год, официјално почна да се применува Спогодбата за малограничен сообраќај на лица во пограничната зона со која се ублажени проблемите околу илегалното преминување на државната граница, кражбите и сл. Двете страни постигнаа согласност за отворање на нов граничен премин Џеписhte-Требишта. Мешовитата Комисија за одржување, обновување и одбележување на граничната линија одржа само еден состанок, во 1998 година, во Скопје. Република Македонија очекува албанската страна да го свика вториот состанок на ова тело.

Значаен придонес во зајакнувањето на прекуграничната соработка даде и Охридскиот граничен процес инициран од ЕУ, НАТО, ОБСЕ и Пактот за стабилност во ЈИЕ.

Соработка во други области. Република Македонија и Република Албанија во последните неколку години остваруваат успешна соработка во областа на културата што резултираше со отпочнување процедура за усогласување на текст на Спогодба за соработка во оваа област.

Соработката во областа на одбраната е мошне интензивна и плодна и во контекст на заедничката цел за реализацијата на стратешките определби за вклучување во евроатлантските структури. Соработката меѓу министерствата за одбрана на двете земји е воспоставена уште во 1992 година и може да се оцени како успешна и интензивна. Од тогаш реализирани се повеќе средби на министрите за одбрана на двете земји. Со проект на данската влада се одржува заедничка обука на граничните единици. Во јули 2003 година во Република Албанија се одржа заедничка вежба на претставници на вооружените сили на Република Македонија, Република Албанија и Република Италија.

Се одржуваат и трилатерални средби меѓу министерствата за одбрана на Република Македонија, Република Грција, Република Албанија и Република Хрватска.

Меѓу двете земји се одвива успешна соработката и меѓу министерствата за внатрешни работи, особено на планот на борбата против организираниот криминал и недозволената трговија со оружје и дрога, во областа на правосудството и финансиите, во областа на транспортот и врските итн.

Содржајна соработка имаат министерствата за локална самоуправа, особено во прекуграничната соработка и размена на искуства во процесот на територијалната децентрализација. Се очекува наскоро да биде потпишан Меморандум за соработка меѓу двете министерства.

Соработката во областа на образованието и науката е согласно Спогодбата меѓу двете земји, со која се надмина и повеќегодишниот проблем во врска со нострификација на дипломите.

Успешна соработка, врз основа на потпишани билатерални договори, се одвива во меѓународниот превоз на патници и стока во патниот сообраќај, малограничниот сообраќај на лица во пограничната зона, заемната помош и соработката меѓу царинските органи, соработка во рамките на процесот на европската интеграција, на полето на заштитата на животната средина итн.

Двете земји потпишаа и Меморандум за соработка во процесот на европска интеграција.(17.06.2004)

Соработка на мултилатерален и регионален план. Република Македонија остварува соработка со Албанија во рамките на ОН, ОБСЕ и СЕ. Република Македонија ги поддржува напорите на Република Албанија за побрзо приклучување кон европските и евроатлантските интеграциски процеси. Воспоставена е континуирана и успешна соработката во рамките на Повелбата за партнерство. Постои заеднички интерес за натамошно интензивирање на соработката во рамките на Процесот за соработка во Југоисточна Европа (ПСЈИЕ), Пактот за стабилност на Југоисточна Европа и ЦЕИ, како и продолжување на прекуграничната соработка, особено во рамките на Еврорегионите.

РЕПУБЛИКА БУГАРИЈА

Политички односи. Актуелните односи меѓу Република Македонија и Република Бугарија ги карактеризира континуитет на политичкиот дијалог, пријателство и соработка во голем број области од заемен интерес. Близкоста на ставовите по клучните меѓународни прашања, придонесува двете земји да имаат конструктивна политичка соработка на регионален и мултилатерален план. Република Македонија опстојува на определбата за градење добрососедски односи и сестрана соработка со Република Бугарија, низ отворен дијалог да се бараат решенија и да се надминуваат евентуалните несогласувања за одредени прашања.

Од прогласувањето на независноста и самостојноста на Република Македонија во 1991 година и воспоставувањето на дипломатските односи во декември 1993 год, со Република Бугарија се остварува интензивна соработка. Овој тренд особено зајакна по потпишувањето на Заедничката декларација меѓу Премиерите во 1998 година по што беа потпишани повеќе од 22 билатерни спогодби со кои се уредија односите во повеќе значајни области, а денес нивниот број изнесува 30-тина. (види 27_Анекс_01)

Економската соработка меѓу Република Македонија и Република Бугарија, во изминатиот период се одвиваше со различен интензитет. Во октомври 1999 год е склучена Спогодба за слободна трговија чија примена започна од 01.01.2000, која е усогласена со одредбите и правилата на СТО и дава можност за регионално поврзување и воспоставување на повисоки форми на соработка. Размената меѓу Република Македонија и Република Бугарија во изминатите две години, а особено во деветте месеци од 2004 год. бележи значаен пораст особено во извозот од Република Македонија, што е значајно за постигнување на избалансирана размена. Очекуваме со воспоставувањето на зоната на слободна трговија од 01.01.2005 меѓу двете земји уште повеќе да се урамнотежи размената, но и да се воспостават повисоки форми на економска соработка, имајќи ги предвид компаративните предности на двете земји за настап на трети пазари (види Табела на крајот од одговорот). Претстои договорно регулирање на платниот промет, на меѓубанкарската соработка и други административни и нецарински бариери.

Основана е мешовита македонско - бугарска комора, додека Мешовитата меѓувладина македонско-бугарска Комисија за трговско-економска соработка работи на спроведување на Спогодбата за унапредување на соработката во оваа област.

Зголемен е интересот на двете земји за создавање мешовити фирми во областа на трговијата и услугите. Вредноста на меѓусебните инвестиции е на ниско ниво. Во периодот 1991-2004 Република Бугарија има инвестирано вкупно 13.30 милиони евра, со забележан пораст на инвестициите во последните три години.

Прекуграничната соработка се карактеризира со редовни средби, контакти и заеднички иницијативи на локалните власти и заедници во функција на унапредување на економските врски и вкупниот развој на пограничниот регион.

Во рамките на процесот на европска интеграција на двете земји, Европската унија отвори дополнителни можности за унапредување на прекуграничната соработка преку новата Соседска програма. Двете земји го дефинираа Заедничкиот програмски документ за приоритетните области на соработката во периодот 2004-2006, со финансиска поддршка на Република Македонија од 1 милион евра годишно. Иако скромна по финансиски обем, дополнителната вредност на оваа програма за Република Македонија е во тоа што таа е еден вид подготовка за користење на структурните фондови на Унијата.

Позитивно влијание врз прекуграничната соработка имаат и еврорегионите воспоставени меѓу Република Македонија, Бугарија, Србија и Црна Гора и Грција: Скопје-Ниш-Софија; Морава-Пчиња-Струма и еврорегионот Беласица.

Обезбедувањето на **границата** од Министерството за одбрана премина во надлежност на граничната полиција, што е во духот на завршниот документ од Охридската конференција за безбедност и управување со границите и е во согласност со европските стандарди.

Меѓу двете земји во моментов функционираат три гранични премини, а потпишани се спогодби за отворање на нови три гранични премини.

Соработка во други области. Од посебно значење во односите меѓу двете земји е соработката на планот на одбраната, која се одвива во повеќе области, потоа меѓу министерствата за внатрешни работи, особено на планот на борбата против организиранiot криминал и недозволената трговија со оружје и дрога и во областа на правосудството и финансиите.

Од особена важност е соработката во областа на транспортот и врските. Потпишана е Спогодба за меѓународен патен превоз на стока и патници, а формирана е Мешовита македонско-бугарска комисија за патен транспорт. Република Македонија прави напори за обезбедување финансиски средства за изградбата на железничката линија Скопје-Софија.

Успешна соработка, врз основа на потпишани билатерални договори се одвива во областа на земјоделството, шумарството и водостопанството, потоа меѓу ресорите за труд и социјална политика, за локална самоуправа, за здравство, за образование и наука, во областа на културата, на полето на заштитата на животната средина, во областа на младите и спортот, на информативен план итн.

Соработка на мултилатерален и регионален план. Позитивниот тренд во билатералните односи се рефлектира и врз соработката на мултилатерален план, во рамките на меѓународните организации ОН, СЕ, ОБСЕ и др.

Двете земји, со оглед на истите стратешки определби потпишаа Меморандум за соработка во европските и евроатлантските интеграции и Програма за соработка во 2005 год. Успешна соработка се остварува и низ механизмите на Партнерството за мир/ЕАПС.

Република Македонија и Република Бугарија членуваат речиси во сите регионални иницијативи. Континуирана и успешна е соработката и во Процесот за соработка во ЈИЕ, како и во рамките на Пактот за стабилност, особено во Втората работна маса. Двете земји имаат поднесено проекти од заеднички интерес, чија имплементација ќе создаде услови за економски развој на земјите од Регионот (изградба на ЖП Скопје-Софија, изградба на 400 KV

далноводи Штип-Благоевград и Дуброво-Штип, изградба на нафтоводот АМБО, изградба на гасоводот Ихтман-Куманово, изградба на нови гранични премини)

СРБИЈА И ЦРНА ГОРА

Политички односи. Меѓусебното признавање и воспоставувањето на дипломатски односи помеѓу двете земји беше остварено на 08.04.1996 година, со потпишувањето на Спогодбата за регулирање на односите и за унапредување на соработката меѓу Република Македонија и Сојузна Република Југославија. Со Спогодбата, СРЈ го призна суверенитетот, територијалниот интегритет и државноправниот континуитет на Република Македонија од 1944 година.

По нормализирањето на односите настапи период на интензивна билатерална соработка и договорно регулирање на односите во повеќе области. Во текот на ескалацијата на косовската криза, дојде до стагнација во соработката и билатералните контакти.

По демократските промени во СР Југославија, на 23.02.,2001, во Скопје, за време на одржувањето на Самитот на ПСЈИЕ, дојде до уредување на прашањето за границата со потпишувањето на Договорот за протегањето и описот на државната граница меѓу Република Македонија и СР Југославија. Договорот е ратификуван од собранијата на двете земји и депониран во ООН. Демаркацијата на границата започна на 24.11. 2002 година, со поставувањето на пирамидата на тромеѓето на државните граници на Република Македонија, Република Бугарија и Србија и Црна Гора.

Со конструктивниот став на новите власти на Државната заедница на Србија и Црна Гора и прифаќање на принципот за еднаквост на сите наследнички на поранешната СФРЈ, се создадоа услови за решавање и на прашањето за поделба на имотот на поранешната држава. На средбата во април 2000 година, во Брисел беше постигната согласност за поделба на имотот депониран во Банката за меѓународни порамнувања во Базел, а на 29 јуни истата година, во Виена петте земји сукцесори потпишаа Договор со кој се регулираат прашањата на поделбата на движниот и недвижниот имот, дипломатскиот имот, финансиите, архивите, пензиите, стекнатите права и др. Договорот е ратификуван од парламантите на сите земји наследнички.

Односите меѓу Република Македонија и Србија и Црна Гора се на високо ниво, ги карактеризира блиска соработка и активност, со голем број билатерални контакти на различни нивоа. На бројните и чести средби на државните раководства и на други нивоа, се потврдува заедничката оценка за позитивниот тренд на односите, високиот степен на меѓусебна доверба, разбирање и добрососедство, кои практично придонесуваат за зачувување на мирот и стабилноста во целиот регион.

Билатерални договори. Република Македонија и Србија и Црна Гора досега имаат потпишано 23 билатерални договори и акти (види 27_Анекс_01).

Иницирано е потпишување на спогодби за соработка во областа на информирањето и за заштита и користење на културно-историските споменици и обележја.

Економска соработка. Размената се одвива врз основа на потпишаната Спогодба за слободна трговија (ССТ), според која увозот и извозот на поголем број производи се врши слободно, со наплата на 1% царинско евидентирање, додека само мал број на производи е на контингентски режим. Во рамките на Мешовитата македонско-српско-црногорска комисија за спроведување на ССТ во тек е постапката на усогласување, измена и дополнување на нејзиниот текст. Србија и Црна гора е втор партнер на Република Македонија по обемот на размена со 12,9% учество во вкупната размена. Значајно е учеството во извозот, што се отсликува и во суфицитот кој го има Република Македонија во размената со оваа земја. Ваквиот обем на размена, па и целокупната економска соработка се задоволителни, но сепак има уште неискористени форми на соработка меѓу претпријатијата (види Табела на крајот од одговорот).

Општа оценка е дека економската соработка е задоволителна, но и дека постојат можности за нејзино проширување.

Граница. По влегувањето на сила на Договорот за протегање и опис на државната граница меѓу Република Македонија и СР Југославија, демаркацијата започната во 2002 година се очекува успешно да заврши во 2005 година. Демаркацијата е поддржана со финансиска помош од програмата КАРДС.

Република Македонија и Србија и Црна Гора во март 2003 година потпишаа Протокол за отворање гранични премини за пограничен сообраќај меѓу двете земји: Стрезимир-Рестелица, Танушевци-Кодра Фура (Дебелде), Голема Црцорија-Голеш и Огут-Трговиште.

Бегалци и протерани лица. Во Република Македонија сè уште престојуваат околу 1800 лица, државјани на Србија и Црна Гора, кои останаа по Косовската криза во 1999 год. (види I_K_01 и I_K_02).

Соработка во други области. Спогодбата за соработка во областа на културата, образованието и спортот е правната рамка во која се одвива ваквата соработката меѓу двете земји, а од јули 2004 година е во процедура на усогласување текстот на Спогодбата за заштита и користење на културно-историските споменици и обележја.

Република Македонија и Србија и Црна Гора остваруваат успешна соработка на планот на одбраната и меѓу министерствата за внатрешни работи. Особено значење се придава на натамошното унапредување на соработката на планот на борбата против организираниот криминал и недозволената трговија со оружје и дрога и сл, на прашањето за завршување на практичните активности на теренот околу спроведувањето на Спогодбата за демаркација и обележувањето на границата како и за отворањето на граничните премини за пограничен сообраќај. Договорена е синхронизирана секојдневна размена на информации за активностите во борбата против организираниот криминал во пограничните региони.

Во областа на транспортот и врските и меѓународниот превоз на патници и стока во патниот сообраќај, двете земји имаат заеднички интерес за интензивирање на соработката во рамките на Коридорот 10 и реализација на проектите.

Успешна соработка, врз основа на потпишани билатерални договори, се одвива во областа на правосудството и финансиите, во енергетиката (поврзувањето на електроенергетските системи и реализација на вториот 400 KV далновод Скопје-Ниш), заемна помош и соработка меѓу царинските органи, заштитата на животната средина (воспоставување мрежи на прекугранични заштитени подрачја и формирање на билатерални заштитни добра во пограничните појаси) итн.

Соработка на мултилатерален и регионален план. Позитивната атмосфера во билатералните односи меѓу двете земји, се рефлектира преку интензивна и конструктивна соработка на регионален план како и соработка во рамките на меѓународните институции и организации. Република Македонија ги поддржува напорите на Србија и Црна Гора за побрзо приклучување во евро-атланските процеси, пред сè во рамките Процесот за стабилизација и асоцијација (ПСА) и за вклучување во програмата за Партнерството за мир. Постои заеднички интерес за натамошно интензивирање на соработката и во рамките на Еврорегионите Скопје-Ниш-Софија и Морава-Пчиња-Струма.

Органите на Република Македонија соработуваат со **УНМИК**, како и со привремените власти на **Косово**, согласно **Резолуцијата 1244 на СБ на ОН**, во областите од заемен интерес, а особено во делот што значи олеснување на прашањата од практично значење за граѓаните.

Од 14.06.1999 година во Република Македонија функционира Канцеларија за врски на УНМИК. Во функција на олеснување на секојдневната комуникација, движење и патување на жителите на Косово во Република Македонија и транзитирање преку нејзината територија за други дестинации, со одлуки на Владата на Република Македонија беше прифатено важењето на

патните исправи (без визи), на регистарските таблички и на возачките дозволи кои УНМИК ги издава на жителите на Косово. Со спогодба меѓу Националното Биро за осигурување на Република Македонија и УНМИК е решено прашањето на прифаќањето на важењето на осигурувањето во Република Македонија за патничките возила на граѓаните од Косово и обратно (меѓусебно признавање на важењето на зелените картони, т.е полисите за осигурување на возилата).

Во јуни 2000 година беше потпишан Меморандум за разбирање меѓу царинските служби на Република Македонија и УНМИК. Во ноември 2002 година потпишана е и Времена спогодба за полициска соработка меѓу МВР на Република Македонија и УНМИК, со која е воспоставен постојан канал за рамена на информации во врска со борбата против организираниот криминал, недозволена трговија со луѓе, оружје и дрога, перењето пари и др. Во мај 2003 г. потпишана е Времена спогодба меѓу Република Македонија и УНМИК за отворање времени (сезонски) гранични премини во делот на Косово, Танушевци - Дебелде и Стрезимир – Рестелица, како и Меморандум за утврдување на практичните детали за воспоставување гранични премини за пограничен сообраќај меѓу Република Македонија и Србија и Црна Гора, што ги опфаќа и граничните премини во делот на Косово.

Во јуни 2004 потпишан е Времен протокол за соработка меѓу Министерството за образование на Република Македонија и УНМИК за соработка во областите на образованието и науката.

Во ноември 2004 година потпишан е Времен протокол за трансфер на осудени лица. Иницирана е постапка за регулирање на следниве прашања: слободна трговија, избегнување на двојно оданочување и за заштита на инвестиции, како и соработка во областа на здравството.

РОМАНИЈА

Политичките односи меѓу Република Македонија и Романија ги карактеризира висок степен на пријателство и меѓусебно почитување, истоветни ставови во однос на развивањето на регионалната соработка, како и заедничка стратешка определба за европските и евроатлантските структури. Политичкиот дијалог е постојан и се одвива на сите нивоа, на билатерален и на мултилатерален план.

Билатерални договори. Потпишан е Договор за пријателство и соработка меѓу Република Македонија и Романија во 2001 година. Договорното регулирање на соработката во одделни области од заемен интерес останува една од приоритетните задачи за двете страни (види 27_Анекс_01).

Економската соработка е на незадоволително ниво, по обем и по квалитет и главно се сведува на стоковна размена, која последните години бележи тенденција на намалување. Исклучок е тековната 2004 година, во која за девет месеци е забележана тенденција на зголемување и тоа на увозот. Република Македонија и Романија потпишаа Спогодба за слободна трговија со која се очекува зголемување на обемот на размената но и подигнување на нивото на економските односи (види Табела на крајот од одговорот).

Соработка во други области. Искуствата од соработката во областа на одбраната се позитивни, а дополнителен поттик на овој план се очекува да даде потпишаната Спогодба за соработка на воено поле (мај 2004 год.). Двете земји партиципираат во Мултинационалната регионална единица за мировни операции. Романија понуди помош за обука и школување на македонски офицери во својот воен образовен систем.

Соработката во областа на внатрешните работи, како и во правосудната област, особено по потпишувањето спогодби од оваа сфера е динамизирана и успешна, вклучувајќи ја соработката во рамките и на СЕКИ центарот за борба против организираниот криминал со седиште во Букурешт.

На Универзитетот во Крајова подолг временски период работи Лекторат по македонски јазик, а на Филолошкиот факултет на Универзитетот "Свети Кирил и Методиј" во Скопје работи Лекторатот по романски јазик. Најавено е збратимување на Универзитетите во Скопје и Констанца, како и проширување на соработката меѓу Академиите за науки и уметности.

Соработката на МНР на Република Македонија и МНР на Романија, во областа на конзуларните прашања се одвива без посебни проблеми и во согласност со меѓународните и билатералните конвенции. Во тек е постапка за отворање на Почесен конзулат на Романија со седиште во Битола и Културен центар на Романија во Република Македонија.

Соработка на мултилатерален и регионален план. Двете земји остваруваат успешна соработката во ОН, ОБСЕ, СЕ, како и во рамките на регионалните иницијативи.

РЕПУБЛИКА ТУРЦИЈА

Политички односи. Република Македонија и Република Турција, одржуваат традиционално добри и стабилни односи, проследени со висок степен на пријателство и меѓусебно почитување. Во изминатиот период разменети се посети на сите нивоа (вклучително и на највисоко) од сите области. Турција континуирано искажува поддршка на Република Македонија во нејзините напори за полноправно членство во НАТО и ЕУ.

Билатерални договори. Со Република Турција се потпишани 32 спогодби, протоколи и др. (види 27_Анекс_01).

Економска соработка. Со склучувањето на Спогодбата за трговска и економска соработка меѓу Република Македонија и Република Турција, во март 1994 год и на Спогодбата за слободна трговија која се применува од 01.09.2000 година, воспоставена е правната рамка за уредување на трговските и економските односи меѓу двете држави. Турција е осми партнер по обемот на размената на Република Македонија со учество од 3,3% во вкупната размена. Во размената со Турција повеќе години наназад Република Македонија бележи дефицит. За деветте месеци од 2004 година забележително е зголемен извозот на Република Македонија што наговестува тенденција на приближување кон избалансирана размена. Можностите во економската соработка не се искористени доволно, за што двете страни вложуваат напори за нејзино зајакнување и проширување (види Табела на крајот од одговорот).

Соработка во други области. Културната соработка меѓу двете земји е договорно регулирана и е мошне разновидна и интензивна. Успешно продолжува соработката меѓу македонските и турските издавачи и асоциациите на писателите. Организирани се и поголем број ликовни изложби, учество на фолклорни фестивали и други културни активности меѓу двете земји.

Соработката во областа на одбраната е особено интензивна и разновидна. Меѓу министерствата за одбрана на двете земји постои редовен дијалог на сите нивоа, вклучително и на министерско ниво. Република Турција е првата земја што потпиша спогодба за соработка (1994 год.) и прими офицери на школување. Набљудувачи на воени вежби беа упатени во Република Турција, а воедно и донира помош во опремување на АРМ. Вкупната вредност на оваа помош изнесува над 7,81 милиони евра.

Во областа на внатрешните работи потпишан е Протокол за соработка меѓу ресорните министерства (мај 1992 год.). Покрената е иницијатива за потпишување и на Договор за реадмисија. Соработката се одвива успешно во областа на организираниот криминал, недозволената трговија со дрога, нелегалната трговија со оружје и криумчарење на акцизни и друг вид стока, класичниот криминалитет и др.

Соработката во областа на сообраќајот е мошне успешна. Билатералниот и транзитен превоз на стоки се врши без дозволи, а редовниот линиски превоз на патници, како и транзитниот превоз се врши со дозволи.

Соработката во областа на образованието се одвива во рамките на Протоколот потпишан меѓу двете влади во 1994 година. Потпишана е Спогодба за нострификација на свидетелствата, дипломите и научните звања стекнати во Република Турција и во Република Македонија.

Воспоставена е соработка и меѓу Истанбулскиот универзитет и универзитетот "Св.Кирил и Методиј" од Скопје. На Едебијат факултетот при Истанбулскиот универзитет работи лекторат по македонски јазик и литература. Воспоставена е соработка и меѓу универзитетот "Св. Климент Охридски" од Битола и Гази универзитетот во Анкара.

Соработка на мултилатерален и регионален план. Република Македонија и Република Турција соработуваат мошне успешно во меѓународните организации и асоцијации, особено во ООН, ОБСЕ, СЕ и во регионалните иницијативи.

РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Политички односи. Соработката меѓу Република Македонија и Република Хрватска се развива успешно, со замен интерес за натамошно унапредување на односите. Постојат идентични или блиски ставови по многу значајни прашања од билатерален, регионален и меѓународен карактер.

За динамиката на политичкиот дијалог и вкупната соработка придонесуваат и честите средби на шефовите на државите, министрите за надворешни работи, како и на други ресори. Двете земји имаат исти стратешки определби за интегрирање во европските и евро-атлантските структури.

Република Македонија го поздравил добивањето статусот на кандидат на Република Хрватска за членство во ЕУ и во повеќе наврати истакна дека таа е добар пример и за останатите земји во регионот. Република Македонија и Република Хрватска потпишаа Спогодба за соработка во контекст на Процесот за приближување и пристапување во ЕУ, согласно обврските од Спогодбата за стабилизација и асоцијација.

Билатерални договори. Меѓу двете земји се потпишани 21 меѓудржавни спогодби и 1 протокол, со што е создадена правна рамка за успешно одвивање на соработката. За наредниот период предвидено е да се потпишат спогодби за соработка во платниот промет, за соработка меѓу информативните куќи, Договор за вработување на работна сила, Договор за соработка во здравството и медицината и др. (види 27_Анекас_01)

Економска соработка. Соработката на овој план е регулирана согласно Спогодбата за слободна трговија, склучена во мај 1997 година, која е изменета и дополнета во 2002 год.

Хрватска е деветти партнер на РМ во рамките на вкупната размена со учество од 3,2%. Размената меѓу двете земји е скоро урамнотежена со благ суфицит, што не ја оптеретува. Економската соработка од двете има можности за проширување и за зајакнување, што е заедничка заложба на двете земји. (види Табела на крајот од одговорот).

Соработка во други области. Република Македонија и Република Хрватска остваруваат успешна соработка меѓу парламентите на двете земји и особено во областа на внатрешните работи, одбраната, културата, образованието, правосудството и др.

Двете држави остваруваат непосредна соработка во борбата против организираниот криминал, илегалната трговија со дрога, оружје, проституција и трговија со луѓе.

Спогодбата за културна соработка меѓу двете земји е потпишана 1995 година, а во мај 2002 година, во рамките на Деновите на хрватската култура во Република Македонија, е потпишана Програма за културна соработка за 2002, 2003 и 2004 година. Културните релации се одвиваат во тесна соработка со македонските културни друштва во Република Хрватска, кои сесредно се помагаат од хрватските државни и локални органи.

Во рамките на соработката во образованието и науката во Република Хрватска успешно работат катедри, односно лекторати за македонски јазик во Загреб, Ријека, Осијек и Задар, како и во Скопје. Успешно соработуваат и универзитетите во Македонија и Хрватска.

Успешна е соработката и во областа на патниот, воздушниот и ПТТ сообраќајот меѓу двете земји. Товарниот сообраќај се одвива со дозволи, кои редовно се добиваат на двете страни.

Меѓу Република Македонија и Република Хрватска се склучени спогодби за правна помош на граѓаните и во кривичните предмети.

Меморандум за разбирање за соработка во процесот на европска интеграција е потпишан и се спроведува од март 2003 година.

Соработка на мултилатерален и регионален план. Постои успешна соработка меѓу двете земји во рамките на ОН, ОБСЕ, СЕ, како и на регионален план.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Политички односи. Односите меѓу Република Македонија и Босна и Херцеговина се пријателски и со висок степен на заемно разбирање. Иако двете земји воспоставија дипломатски односи во 1993 година, сепак војната во Босна и Херцеговина имаше негативни рефлексии на развојот на соработката. И покрај добрите политички односи и фактот дека меѓу двете земји не постојат отворени прашања, отсутствуваа поинтензивни политички, економски, културни и други контакти.

Билатерални договори. Досега меѓу двете земји се потпишани неколку меѓудржавни спогодби, а во тек е усогласувањето на повеќе спогодби и спогодби, чие потпишување се очекува во догледно време (Види 27_Анекс_01).

Економска соработка. Соработката не е на ниво на можностите на двете земји. БиХ со учество од 1,1% во вкупната размена на РМ е меѓу земјите со кои постпјат можности за зголемување на размената но и на целокупната економска соработка. Определбата на двете земји во оваа насока со склучувањето и примената на Спогодбата за слободна трговија(стапи на сила на 1.09.2002 год.) има широка основа за развој, унапредување и зголемување на економската соработка. (види Табела на крајот од одговорот).

Соработка на мултилатерален и регионален план. Двете земји успешно соработуваат на мултилатерален план и во рамките на регионалните иницијативи.

РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА

Политичките односи меѓу Република Македонија и Република Словенија се мошне пријателски и без отворени прашања. Воспоставената соработка се карактеризира со перманентен политички дијалог, чести посети на сите нивоа и конкретна манифестација на поддршка од страна на Словенија на патот на интеграцијата на Република Македонија во ЕУ.

Билатерални договори. Успешната соработка меѓу двете земји се реализира согласно спогодбите кои ја регулираат односната соработка - вкупно 23 спогодби, 3 протоколи, 2 меморандуми (Види 27_Анекс_01).

Економска соработка. Република Македонија и Република Словенија остваруваат интензивна економска соработка, а како доминантен облик е трговската размена. Словенија е седми партнер на РМ во вкупната размена со учество од 3.9%. Размената ја карактеризира изразит дефицит што од страна на РМму се дава особена важност. во оваа насока е позитивен трендот во деветте месеци од 2004 година на зголемување на извозот. Со интензивирање на соработката на економски план очекуваме да се подобри и трговскиот дефицит (види Табела на крајот од одговорот).

Во Република Македонија работат околу 70 фирми во мешовита македонско - словенечка сопственост и 25 фирми со странски - словенечки капитал поголем од 51%.

Соработка во други области. Двете земји успешно соработуваат на планот на: внатрешните работи, одбраната, правдата, културата, образованието, науката, финансиите, здравството, животната средина и други области согласно договорите меѓу двете земји кои ја регулираат односната соработка.

Согласно Договорот за реадмисија воспоставена е успешна соработка на надлежните служби во двете министерства, а ваква соработка функционира и меѓу Интерпол службите, како и меѓу управните служби во МВР.

На 02.04.2003 потпишан беше Меморандум за разбирање за техничка помош во областа на европската интеграција.

Соработка на мултилатерален и регионален план. Двете земји успешно соработуваат во рамките на ОН, ОБСЕ и СЕ, како и во регионалните иницијативи.

СОРАБОТКАТА ВО РЕГИОНАЛНИТЕ ИНИЦИЈАТИВИ И ОРГАНИЗАЦИИ

Република Македонија активно придонесува во градењето на односи на добрососедство, безбедност, стабилност и соработка во Југоисточна Европа, партиципира во постојните иницијативи за регионална соработка и истовремено ја интензивира својата улога во рамките на ангажманот на целиот регион на ЈИЕ за негово целосно европско и евроатлантско интегрирање. Република Македонија е полноправна членка во ПСЈИЕ, ЦЕИ, ПзС, СЕКИ, додека во ОЦЕС процедурата за полноправно членство е во тек, а во Јадранско-јонската иницијатива, Дунавскиот и Сегединскиот процес има статус на набљудувач. Дел од активностите во рамките на регионалната соработка се однесуваат и на трилатералните средби на разни нивоа, како и на еврорегионите, за што се зборува во претходниот дел, во содржината на билатералните односи.

Во овој дух Република Македонија иницираше и нови форми на регионална соработка, како што беше неформалната средба на министрите за надворешни работи на петте земји од Процесот за стабилизација и асоцијација со учество на Министерот за надворешни работи на Франција (15-16.10.2004, Охрид).

Во рамките на Првиот комитет на Генералното собрание на Обединетите нации, Република Македонија, од 1993 година, традиционално е иницијатор и носител на активностите поврзани со усвојување на Резолуцијата за зачувување на меѓународниот мир и безбедност, добрососедство, стабилност и развој на Југоисточна Европа, коспонзорирана од државите од регионот и од државите членки на ЕУ. Ваква резолуција е усвоена и на последното, 59-то заседание на Генералното собрание на ОН.

Република Македонија, согласно резолуцијата на ГС на ОН 53/22 од 1998 година со која 2001 година беше прогласена за година на "дијалог меѓу цивилизациите" беше иницијатор и домаќин на регионалниот форум "Дијалог меѓу цивилизациите" организиран во соработка со УНЕСКО и Фондацијата "Апел на совеста", под покровителство на Претседателот на Република Македонија (29-30.08.2003 година). На Форумот учествуваа седум шефови на држави од Југосточна Европа, претставници на ОН, на ЕУ и на други меѓународни институции и невладини организации. Заедничкиот документ усвоен на Форумот "Порака од Охрид" треба да придонесе за поголемо меѓусебно разбирање и почитување на културните, етничките и религиозните разлики меѓу цивилизациите, особено во ЈИЕ, како и за поттикнување на дијалогот во другите региони во Европа и во светот.

Процес за соработка во Југоисточна Европа (ПСЈИЕ)

Република Македонија е членка на ПСЈИЕ, како единствена автохтона регионална иницијатива од неговото формирање во јуни 1996 година во Софија. Притоа таа е активно ангажирана

земјите од регионот да настапуваат едногласно во заживувањето на соработката и стабилноста на Балканот, со цел регионот да се трансформира во област на мир, безбедност, стабилност и соработка.

Република Македонија е насочена кон спроведување на усогласените заеднички активности содржани во *Акциониот план за регионална економска соработка*, усвоен на Самитот во Скопје, во февруари 2001. Активно учествува во соработката во областа на внатрешните работи и правда и во борбата против организираниот криминал, како и во парламентарната соработка.

Република Македонија беше претседавач со ПСЈИЕ од 2000 до 2001год. при што беа организирани средби на Министрите за надворешни работи (Охрид, 14.07.2000), и два самити - еден неформален на 25 октомври 2000 и еден формален во Скопје, на 23.02.2001.

Имајќи го предвид редоследот на земјите-членки, се очекува следното претседавање на Република Македонија со ПСЈИЕ да биде во 2008/2009 година.

Пакт за стабилност за Југоисточна Европа (ПзС за ЈИЕ)

Согласно своите стратешки приоритети, Република Македонија од самиот почеток го поддржа воспоставувањето на Пактот за Стабилност за Југоисточна Европа и продолжува активно да учествува во работата на неговите тела. Проактивниот приод и засилениот ангажман особено се забележани во текот на 2004 година, а што резултира со повеќе иницијативи и реализација на конкретни проекти. Како признание за нејзината вкупна активност во ПзС и во унапредувањето на регионалната соработка е и одлуката Република Македонија да биде домаќин на годишните состаноци на трите работни маси и на Регионалната маса на ПзС на 17-19.11.2004 во Скопје.

Во рамките на ангажманите во I работна маса (демократија и човекови права). Република Македонија беше нејзин копретседавач во периодот од јануари до јуни 2001год, а во парламентарната соработка беше регионален координатор на проектот "Клубот на жените парламентарки во ЈИЕ" во 2003/2004 година. Во прекуграничната соработка делува преку Еврорегионот Евробалкан Скопје-Ниш-Софија, а во тие рамки микрорегионот Куманово-Ѓњилане-Прешево, како и Еврорегионот Беласица. Во првата половина од 2005 година се планира да биде потпишан статутот и за Еврорегионот Охрид-Преспа. Во областа на медиумите во тек е изготвување на предлогот за новиот Закон за радиодифузија. Во текот на 2004/2005 ја извршува функцијата на Секретаријат на Мрежата на национални асоцијации на локални власти на ЈИЕ (НАЛАС).

Република Македонија беше копретседавач со II работна маса (економска обнова, развој и соработка) од јули до декември 2001 година, како и иницијатор, оснивач и претседавач на Работната група за трговска либерализација во периодот 2000/2003. Република Македонија потпиша спогодби за слободна трговија со сите земји од ЈИЕ и истите ги ратификува. Придава големо значење на изградбата и осовременувањето на пан-европските коридори 8 и 10, особено на Коридорот 8, а го потпиша Меморандумот за разбирање за развој на основната транспортна мрежа во ЈИЕ. Како потписник на Атинскиот Меморандум за разбирање за енергетскиот пазар во ЈИЕ ја поддржува иницијативата за воспоставување на Енергетска заедница за ЈИЕ (ЕЗЈИЕ) и учествува во преговорите за потпишување на Договорот за ЕЗЈИЕ со ЕУ. Република Македонија ќе биде домаќин на идниот Регионален центар за социјална политика и ја извршува функцијата Претседавач на Извршниот одбор на Здравствената мрежа на земјите од ЈИЕ во 2004/2005.

Република Македонија е актуелен копретседавач со III работна маса (безбедносни прашања) - јули 2004 до јули 2005. Во Скопје е лоцирано седиштето на Регионалниот МАПРИ Центар на иницијативата за миграции, азил и бегалци - МАПРИ, и истиот стана оперативен од 01.01.2005. Во борбата против организираниот криминал и корупцијата во тек е реализацијата на иницијативата на Јавното обвинителство на Република Македонија земјите од ПСА да потпишат Меморандум за разбирање за регионална соработка на јавните обвинителства.

Република Македонија исто така остварува соработка во рамките на Охридскиот граничен процес

Централноевропска иницијатива (ЦЕИ)

Република Македонија аплицираше за членство во Централно европската иницијатива (ЦЕИ), во мај 1993 год. а на премиерскиот самит на ЦЕИ во јули 1993. година, во Будимпешта, стана полноправна членка

Република Македонија беше домаќин на првата министерска конференција на министрите за надворешна трговија на земјите-членки на ЦЕИ во март 1995 година во Скопје.

Во декември 1997 година, Република Македонија беше домаќин на еден од состаноците на Работната група за малцинства и е потписник на Инструментот за заштита на малцинските права на земјите-членки на ЦЕИ. Воедно претседава со Работната група за млади, во чии рамки се реализирани повеќе проекти од областа на младинската соработка на земјите-членки на ЦЕИ.

Република Македонија беше претседавач со ЦЕИ во 2002. година. За време на претседавањето беа одржани низа средби: Самитот во Скопје на 21.11.2002 година; Петтиот Економски Форум, средба на министрите за медиуми и за информирање во мај 2002 година во Белград, но во организација и на иницијатива на Македонија како претседавач.

Република Македонија се залага за јакнење на економската димензија на ЦЕИ преку реализација и имплементација на одредени приоритетни проекти што се во интерес на Регионот во целина. Во 2002 год. во Скопје е отворен деловен центар за помош на мали и средни претпријатија. Во тек е и реализирањето на три големи проекти за кои веќе се одобрени средства: Канцеларијата на ЦЕИ-деловен сервис во Скопје, двегодишната програма за Техничка помош за подобрување на системот на авио-навигацијата на Република Македонија, двегодишната програма за помош и одржување на обиколницата околу Скопје и делот на патната мрежа од с. Смоквица до Гевгелија. Воедно одобрени се финансиски средства за поддршка на водоводната мрежа на општина Битола.

Република Македонија има свои претставници во сите работни групи на иницијативата и е копретседавач во работните групи за млади и спорт и за мали и средни претпријатија. Република Македонија се кандидираше за копретседавач на работната група за туризам и за новоформираната Универзитетска мрежа чии членови се универзитетот " Свети Кирил и Методиј" во Скопје и "Универзитетот за Југоисточна Европа" во Тетово.

Иницијатива за соработка во Југоисточна Европа (СЕКИ)

Република Македонија како членка на СЕКИ од нејзиното формирање на 06.12.1996 година, активно учествува во нејзината работа.

Република Македонија е носител на два проекти: за унифицирање и стандардизација на енергетските системи во регионот и за развој на интерконекцијата на електроенергетските системи за подобро и побрзо интегрирање во системите на ЕУ.

Во СЕКИ-Центарот за борба против прекуграничен криминал во Букурешт Република Македонија има свои претставници-офицери за врска од МВР и Царинската управа. Воедно, учествува и во работата на Заедничкиот консултативен комитет како и во други проекти на СЕКИ и тоа за олеснување на трговијата и транспортот во ЈИЕ (ТТФСЕ) и во Прокомитетите (МАКПРО) претставени од Стопанската Комора на Македонија.

Организација за Црноморска економска соработка (ОЦЕС)

Република Македонија поднесе формално барање за членство во 1993. година, на кое е позитивно одговорено во април 2003. година во Ереван, Ерменија. Сепак, постапката за прием ќе биде обновена со барање тоа да биде направено со уставното име.

Република Македонија учествува во некои форми на парламентарната соработка на ОЦЕС на покана на земјата-домаќин на парламентарното собрание.

Јадранско-Јонска Иницијатива (ЈЈИ)

Република Македонија има статус на набљудувач во Јадранско-Јонската иницијатива и повремено добива покани за учество на работни средби на експертско ниво (за борба против организираниот криминал, за економија, за транспорт).

Јадранска повелба за партнерство

Во рамките на своите заложби за унапредување на регионалната соработка, особено на планот на безбедноста и одбраната, Република Македонија ја потпиша Повелбата за партнерство (заедно со Албанија, Хрватска и САД) на 02.05.2003 во Тирана. Во тој контекст, активно е ангажирана во имплементација на целите на Повелбата, пред се на планот на забрзувањето на демократските, економските и воените реформи неопходни за интеграција на трите земји во европските и евроатлантските структури.

Во првата половина на 2004 год. Република Македонија беше координатор на активностите предвидени со Повелбата и домаќин на вториот состанок на Комисијата на партнерство за имплементација на Повелбата, што се одржа на 19 и 20.05.2004 год. во Скопје.

Во пресрет на Самитот на НАТО во Истанбул, министрите за надворешни работи на на трите земји од Повелбата за првпат заеднички настапија пред Северно атлантскиот совет (НАЦ) на НАТО, при што ги потврдија нивните цврсти определби за постигнување на заедничката цел - членството во НАТО.

Република Македонија и партнерите од Повелбата недвосмислено ги поддржуваат Србија и Црна Гора и Босна и Херцеговина во нивните напори за европско и евроатлантско интегрирање и во тој контекст ги покануваат министрите за надворешни работи на овие две држави на состаноците во рамките на Повелбата.

Процес на одбрамбена соработка во југоисточна Европа - СЕДМ

Република Македонија е активен учесник во СЕДМ и го организираше потпишувањето на Договорот за Мултинационални мировни сили на Југоисточна Европа (ММСЈИЕ) од страна на министрите за одбрана на Албанија, Бугарија, Грција, Италија, Македонија, Романија и Турција, на 26.09.1998 во Скопје.

Република Македонија редовно учествува на годишните состаноци на министрите за одбрана и на замениците-началници на генерал-штабовите, а планирано е да претседава со Политичко-воениот управен комитет и со Координативниот комитет од август 2007 година. Република Македонија аплицираше за земја домаќин на вежбата СЕЕСИМ (South-East Europe Simulation Network) во 2006 година.

Република Македонија членува и во Бригадата на Југоисточна Европа СИБРИГ (SEEBRIG) воспоставена од страна на седумте земји учеснички во СЕДМ и изрази согласност за учество на СИБРИГ во идни воени мисии на ЕУ, вклучувајќи ја и претстојната мисија во БиХ - Althea.

Иницијативата на НАТО за ЈИЕ (SEEI)

Република Македонија продолжува активно да учествува во унапредувањето на регионалната соработка и координацијата меѓу земјите од ЈИЕ по безбедносни прашања од заеднички интерес и во рамките на Иницијативата на НАТО за ЈИЕ - SEEI, а преку СЕЕГРУП (South East

Security Cooperation Steering Group). За време на претседавањето на Република Македонија со СЕЕГРУП (јануари 2003 - јануари 2004) активностите беа фокусирани врз проектите SEESTUDY (развој на компаративна студија на националните одбранбени стратегии на земјите од регионот) и SEECHANGE (Exchange of political-military and other early warning, conflict prevention and crisis management information), при што Република Македонија е лидер на овој проект. Покрај тоа, Република Македонија активно учествуваше и во изготвувањето на South East Europe Common Assessment Paper on Regional Security Challenges and Opportunities (SEECAP).

Поглавје 27 Заедничка надворешна и безбедносна политика

Земји	Извоз во 000 Евра									Индекс
	2002	учество	2003	учество	Индекс 2003/2002	I-XI 2003	учество	I-XI 2004	учество	I-XI 2003 2004/I-XI
Република Македонија	1.178.350	100	1.207.126	100	102,4	1.102.209	100	1.204.712	100	109,3
Бугарија	22.957	2,0	22.807	1,9	99,3	20.712	1,9	37.370	3,1	180,4
Албанија	14.447	1,2	15.334	1,3	106,1	13.787	1,3	16.212	1,3	117,6
Србија и Црна Гора	259.691	22,0	241.096	20,0	93,2	222.607	20,2	248.221	20,6	111,5
Словенија	22.822	2,0	18.769	1,6	82,4	17.084	1,5	20.688	1,7	121,1
Хрватска	62.166	5,3	58.318	4,8	93,9	53.177	4,8	58.755	4,9	110,5
Турција	8.982	0,1	28.912	2,4	321,9	26.087	2,4	40.239	3,3	154,2
Романија	1.042	0,0	1.218	0,1	116,9	1.208	0,1	1.350	0,1	111,8
Босна и Херцеговина	19.240	1,6	20.905	1,7	108,9	19.345	1,8	24.225	2,0	125,2

Земји	Увоз во 000 Евра									Индекс
	2002	учество	2003	учество	Индекс 2003/2002	I-XI 2003	учество	I-XI 2004	учество	I-XI 2003 2004/I-XI
Република Македонија	2.105.964	100	2.032.612	100	96,5	1.853.634	100	2.093.258	100	112,9
Бугарија	136.119	6,5	131.849	6,5	96,9	122.256	6,6	154.396	7,4	126,3
Албанија	1.177	0,0	3.467	0,2	294,5	3.191	0,2	4.754	0,2	149,0
Србија и Црна Гора	195.494	0,3	187.942	0,2	96,1	172.287	9,3	175.820	8,4	102,1
Словенија	136.501	6,5	122.340	6,0	89,6	109.898	5,9	104.485	5,0	95,1
Хрватска	57.999	2,8	55.969	2,7	96,5	50.533	2,7	47.722	2,3	94,4
Турција	62.158	3,0	69.797	3,4	112,3	63.909	3,4	67.602	3,2	105,8
Романија	10.162	0,5	12.600	0,6	124,0	10.991	0,6	72.367	3,5	658,4
Босна и Херцеговина	15.102	0,7	10.354	0,5	68,6	9.463	0,5	11.652	0,6	123,1

извор: ДЗС

4. Со оглед на обврските на Унијата на подрачјето на непролиферација и контрола на извозот, би било корисно да се знае за учеството или за планираното учество на вашата земја во различни меѓународни режими кои се однесуваат на непролиферација на оружје за масовно уништување; извозот на конвенционално оружје, мало и лесно оружје, технологија за двојна употреба, како и одговорните институции за имплементирање на овие меѓународни режими.

Република Македонија во различни форуми ја реafirмираше подготвеноста да соработува со ЕУ по овие прашања, како билатерално така и во рамките на меѓународните организации (Обединетите нации - посебно IAEA; OSCE итн) и регионалните иницијативи, вклучително на планот на подобрување на исполнувањето на обврските на национално ниво за сузбивање на пролиферацијата на оружје за масовно уништување-нуклеарното, радиолошкото, хемиското и биолошкото оружје и ракетните системи за нивно испорачување. Во оваа смисла, Република Македонија на I -от состанок на Советот за стабилизација и асоцијација Република Македонија - ЕУ (Брисел, 14.09.2004 год.) изрази подготвеност за вклучување на клаузула за непролиферација во Спогодбата за стабилизација и асоцијација.

Република Македонија се залага за универзализација на меѓународните инструменти од оваа област преку нивно прифаќање од сите држави, јакнење на режимите и контролните механизми за нивна верификација и ја поддржува афирмацијата на нови ефикасни безбедносни аранжмани и иницијативи.

Република Македонија ја поддржа резолуцијата 1540 (2004) на Советот за безбедност на Обединетите нации за непролиферација на оружја за масовно уништување, сметајќи ја за значајно дополнување на постојните меѓународни инструменти и режими за спречување на пролиферацијата на оружја за масовно уништување, особено кога станува збор за не-државни ентитети како сторители. Првиот извештај по оваа резолуција е доставен до Советот за безбедност во ноември 2004 година.

Република Македонија е членка и активно учествува во активностите на главните меѓународни инструменти кои се однесуваат на непролиферацијата на оружје за масовно уништување, како и на конвенционално оружје, и тоа:

- Сеопфатниот договор за забрана на нуклеарни проби (CTBT), потпишан на 29.10.1998, а ратификуван на 14.03. 2000;
- Договорот за неширење на нуклеарното оружје (NPT) од 1970 година, по пат на нотификацијата на сукцесијата на членството од поранешна СФР Југославија на 30.03.1995;
- Конвенцијата за физичка заштита на нуклеарни материјали, по пат на сукцесија од 20.09.1996, со важење од 17.11.1991 година;
- Конвенцијата за забрана на развојот, производство, складиштење и употреба на хемиски оружја и нивно уништување (CWC), на која пристапи на 20.06.1997
- Конвенцијата за забрана на развој, производство и складиштење на бактериолошки (биолошки) оружја и нивно уништување (BTWC) од 1972 година, по пат на нотификација на сукцесијата на членството од поранешна СФР Југославија;
- Конвенцијата за забрана или ограничување на употребата на некои конвенционални оружја кои можат да се сметаат за особено опасни или дека имаат индискриминативен ефект (CCW), како и кон трите придружни протоколи кон Конвенцијата (P. I, II, III), преземени по пат на сукцесија на 30.12.1996 година; и

- Отава Конвенцијата за забрана на употребата, складиштењето, производството и трансферот на противпешадиски нагазни мини и за нивно уништување, стапила во сила на 10 јули 1998 година.

Имплементација

За имплементација на конвенциите за нуклеарната непролиферација види одговори 27_B_05 и 27_B_06.

Владата на Република Македонија во јуни 2003 година даде Унилатерална изјава дека се обврзува да се придржува до Насоките за трансфер на чувствителна технологија од значење за ракетни системи, како и до Анексот за опрема, софтвер и технологија кон Режимот на контрола на ракетната технологија (MTCR). Како прв чекор во тој правец, Владата одлучи опремата и технологијата кои потпаѓаат под режимот на MTCR да бидат ставени на посебен режим на дозволи. Во тек се сеопфатни измени и дополнувања на постоечката национална регулатива. Изготвен е Работен текст на Предлог за донесување на Закон за контрола на извозот на стоки и технологии со двојна употреба чиј носител е Министерството за економија (Види одговор на прашање 6 од ова Поглавје). Република Македонија, во рамките на учеството во Заедничката надворешна и безбедносна политика, се придружи кон Изјавата на ЕУ на пленарната сесија на MTCR (Сеул, 04-08.10.2004 год.)

Министерството за надворешни работи искажа политичка поддршка за новата безбедносна иницијатива на САД (мај 2003) за спречување на пролиферација на оружје (PSI - Proliferation Security Initiative). Ресорните министерства (одбрана, економија, внатрешни работи, сообраќај и врски, царинска управа) беа повикани да извршат евалуација, секое во рамките на делокруг на надлежности, на постојните институционални рамки и капацитети, и идентификација на евентуалните проблеми за имплементација на тнр. Interdiction Principles од Иницијативата на национално ниво. Делегација на Република Македонија учествуваше на состанокот-церемонија посветен на првата годишнина од Иницијативата (Краков, Полска, јуни 2004).

Во однос на Конвенцијата за забрана на развојот, производство, складиштење и употреба на хемиски оружја и нивно уништување (CWC), постигнат е напредок на планот на имплементацијата на обврските од Конвенцијата на национално ниво. На 24.02.2003 година Владата донесе одлука за формирање на Национално тело кое го сочинуваат претставници на Министерството за надворешни работи, Министерството за внатрешни работи, Министерството за одбрана, Министерството за здравство, Министерството за економија, Министерството за правда, Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството за финансии, Министерството за транспорт и врски, Министерството за образование и наука и на Царинската управа. Координацијата со Националното тело е доверена на Министерството за надворешни работи и на Министерството за здравство. Приоритет на Националното тело беше воведување на национални мерки за имплементација на Конвенцијата согласно чл.VII. Во таа насока, беше усвоен нов член во Кривичниот закон (чл.407б), со кој како посебно кривично дело се санкционира злоупотребата на хемиското и биолошкото оружје ("Службен весник на РМ", бр.19/04). Република Македонија ќе обезбеди имплементација на Конвенцијата во националното законодавство во текот на 2005 година со што ќе исполни значајна обврска од Акциониот план за имплементација на обврските од чл.VII, усвоен на VIII-та Конференцијата на земјите-членки на Конвенцијата во октомври 2003 год. Во соработка со OPCW, во јануари 2004 година во Скопје одржан е Семинар посветен на имплементација на обврските од Конвенцијата на национално ниво. Поднесени се првите индустриски декларации (март 2004), а позитивно е одговорено на барањето за консекутивни инспекции во однос на член VI од Конвенцијата. Се подготвува и оперативен план за прием на евентуални инспекции на OPCW со конкретна поделба на задолженија и одговорностите на ресорните министерства. Република Македонија, исто така, уплати контрибуција во доброволниот фонд за помош. Како чин на поддршка на Конвенцијата и на OPCW, Министерот за надворешни работи во јуни 2004 год. го посети седиштето на Организацијата и оствари средба со нејзиниот Генерален директор.

Република Македонија е потписник на Хашкиот Кодекс за однесување против пролиферација на балистички проектили (HCOC) од ноември 2002.

Како членка на Отава Конвенцијата, со уништувањето (на 20.02.2003 во тренинг центарот “Криволак”) на преостанатите 16071 парчиња АПЛ’с од вкупно 38.921 парчиња уништени почнувајќи од 08.06.2000, а оставени 4000 парчиња за потребите на обука, Република Македонија во целост ги исполни обврските согласно членот 4 од Конвенцијата. За цело време на процесот на уништување беа редовно доставувани прогрес извештаи до Генералниот секретар на ОН, а доставен е финалниот извештај согласно член 7 од Конвенцијата. Во однос на деминирањето, се планира овој процес да биде финализиран до крајот на 2004 година. Ќе продолжат активностите за отстранување на неексплодирани направи од Првата и Втората светска војна.

Република Македонија редовно доставува Извештаи до Регистарот за конвенционални оружја на ОН.

Владата ја поддржува и ја имплементира Акционата програма на ОН за спречување, борба и искоренување на нелегалната трговија со мало и лесно оружје, Документот на ОБСЕ за мало и лесно оружје и Регионалниот план за имплементација за борба против пролиферацијата на мало и лесно оружје на Пактот за стабилност за ЈИЕ. Со цел нивно целосно имплементирање, се планира и создавање национална стратегија за контрола на мало и лесно оружје. Врз основа на овие документи, Министерството за внатрешни работи подготви нацрт на национална стратегија и нацрт план за акција за контрола на малото и лесно оружје. Националната стратегија се очекува да биде донесена на почетокот на 2005 година. Воедно, именувано е и национално контакт-лице кое учествува на сите меѓународни форуми организирани во врска со контролата на мало и лесно оружје и кое обезбедува национална интервенција согласно меѓународните стандарди.

Министерството за внатрешни работи изготви Извештај за имплементацијата на Акционата програма на ОН за спречување, борба и искоренување на нелегалната трговија со мало и лесно оружје од јули 2001 година, кој е доставен до Секретаријатот на ОН. Во извештајот се содржани детални информации за мерките и активностите што Владата на РМ ги презема во оваа сфера.

Минатата година, по донесувањето на Законот за доброволно предавање на оружје, муниција и експлозивни материјали и за легализација на оружје (“Службен весник на РМ” бр. 37/03 и 09/04), Република Македонија, во соработка со УНДП, спроведе акција за собирање на овој вид оружје за што беше изготвена и национална програма. Акцијата е оценета како успешна, собрани се 7571 парчиња оружје и 5204 барања за легализација.

Во јуни 2004 година во Република Македонија е организиран семинар за имплементација на прирачникот на ОБСЕ за најдобри практики за мало и лесно оружје.

Во тек се меѓуресорски консултации за пристапување кон Протоколот против незаконското производство и криумчарење со мало оружје, негови делови и компоненти и муниција кон Конвенцијата на ОН против транснационалниот организиран криминал.

Владата на Република Македонија на 01.11.2004 година донесе одлука за унилатерално прифаќање на принципите и критериумите на Кодексот на ЕУ за однесување при извоз на оружје. Во текот на 2005 година Владата планира да се придружи и кон Заедничката позиција 2003/468/CFSP од 23.06.2003 за контрола на посредувањето во трговијата со оружје.

На почетокот на 2005 год. се планира придружување кон Програмата на ЕУ за превенција и борба против нелегалното криумчарење со конвенционално оружје (усвоена на 26.06.1997) и кон Заедничката акција на ЕУ за контрибуцијата на ЕУ во борбата против дестабилизирачкото акумулирање и ширење на мало и лесно оружје (2002/589/CFSP).

5. Како учествува вашата земја во соработката предвидена со следниве инструменти:
- Договорот за непролиферација на нуклеарно оружје;

- Статутот на Меѓународната агенција за атомска енергија, Механизам за нуклеарна заштита и Протоколот на Механизмот за заштита од непролиферација на нуклеарно оружје;
- Конвенцијата за нуклеарна безбедност;
- Сеопфатениот договор за забрана на нуклеарни проби;
- Конвенцијата за физичка заштита на нуклеарни материјали?

Република Македонија е членка на Договорот за неширење на нуклеарното оружје (NPT), по пат на нотификацијата на сукцесијата на членството од поранешна СФР Југославија на 30.03.1995 година. Република Македонија е ненуклеарна држава и се придржува до принципите на непролиферација и нестекнување нуклеарен материјал или опрема која може да се користи за производство на нуклеарно оружје.

Во однос на член 7 од NPT, Република Македонија ги поддржува постојните и создавањето на нови зони без нуклеарно оружје во различни делови на светот, доколку ваквите иницијативи потекнуваат и за тоа се изјаснат државите од зоните на кои се однесуваат иницијативите, како и доколку истото не е во колизии со постојните безбедносни аранжмани или аранжманите во развивање, на штета на регионалната или меѓународна безбедност, или го загрозува правото на земјите на индивидуална или колективна самоодбрана, согласно Повелбата на ОН.

Република Македонија склучи Спогодба со IAEA за прифаќање на контролните механизми за верификација на придржувањето до меѓународните обврски за некористење на нуклеарни програми за развивање на нуклеарно оружје (IAEA Safeguards Agreement), во сила од 16.04.2002.

Република Македонија нема склучено Дополнителен протокол (модел) кон Заштитниот договор (Additional Protocol to Safeguard Agreement) чија цел е создавање правна основа за зголемени права на инспекција од страна IAEA и пристап, веднаш, до информациите и до пријавени и непријавени нуклеарни постројки или било кое друго место каде е можно присуство на нуклеарен материјал. Министерството за надворешни работи иницира постапка со другите ресорни министерства за склучување на овој Протокол со цел процедурата да се финализира во втората половина на 2005 година.

Република Македонија го прифати Статутот на IAEA по пат на сукцесија, со важење од 17.11.1991.

Владата искажа политичка заложба и на 11.05.2004 истата ја нотифицираше кај Генералниот директор на Меѓународната организација за атомска енергија (IAEA) дека ќе се придржува до Упатствата содржани во IAEA Кодексот за однесување за сигурност и безбедност на радиоактивните извори. Иницирана е меѓуресорска евалуација на можностите за развивање ефикасна национална легислатива и регулаторен систем на контрола на радиоактивните извори, вклучително воспоставување систем на откривање и утврдување на радиоактивните извори, контрола на пристапот до радиоактивните извори, присилни мерки, и контрола на увозот/извозот на радиоактивните извори.

Република Македонија е членка на Конвенцијата за физичка заштита на нуклеарни материјали по пат на сукцесија од 20.09.1996, со важење од 17.11.1991. Со стапувањето во членство, Република Македонија ја презеде обврската за ефективна заштита на нуклеарните материјали кои се употребени, складиштени или транспортирани за мировни намени, и дека нема да дозволи увоз, извоз или транзит (транспортот) на нуклеарни материјали без гаранции дека овие материјали се заштитени согласно нивоата специфицирани во Анекс I од Конвенцијата.

Република Македонија е дел од Центарот за реагирање на вонредни состојби во рамките на IAEA, а во рамките на Министерството за образование и наука е определено лице за контакт во својство на национален координатор за техничка соработка на Република Македонија со IAEA, кое има обврска да известува за секаков вид на инциденти со радиоактивни материји. Со Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радиациона сигурност ("Службен весник на РМ"

бр. 48/02) предвидени се казнени одредби за правните лице кои ќе постапуваат спротивно на одредбите на овој Закон (член 31 до 33).

Во рамките на Републичкиот завод за здравствена заштита, постои национален регистар за евидентирање на извори на радиоактивно зрачење.

Следните закони и други прописи содржат одредби релевантни за исполнување на меѓународните обврски на Република Македонија во однос на заштитните мерки на контрола на нуклеарните материјали:

- Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност (“Службен весник на РМ” бр. 48/02) - Подетално за ова види одговор 22_ИИ_J_02
- Законот за трговија (“Службен весник на РМ” бр. 16/04);
- Законот за превоз на опасни материји (“Службен лист на СФРЈ” бр. 27/90 и 45/90 и “Службен весник на РМ” бр. 12/93);
- Правилникот за начинот на превоз на опасни материји во друмскиот сообраќај (“Службен лист на СФРЈ” бр. 82/90 и “Службен весник на РМ” бр. 12/93 и 31/93);
- Законот за царинската управа (“Службен весник на РМ” бр. 46/04);
- Одлука за распоредување на стоките на форми на увоз и извоз (“Службен весник на РМ” бр. 91/04). Подетално за ова види одговор 27_B_06.

Исто така, Република Македонија пристапи на следните конвенции коишто ја регулираат мировната употреба на нуклеарна енергија:

- Виенската Конвенција за граѓанска одговорност за нуклеарни штети (IAEA:INFCIRC/500/ADD.1);
- Конвенцијата за навремено нотифицирање на нуклеарни инциденти (IAEA:INFCIRC/335); и
- Конвенцијата за укажување помош во случај на нуклеарни инциденти или радиолошки вонредни состојби (IAEA:INFCIRC/336).

Република Македонија активно учествува во Регионалната програма за техничка соработка на IAEA на планот на градење национална инфраструктура (технички капацитети и човекови ресурси) за спроведување ефикасна контрола на радиоактивните извори и мерките на радијациона заштита. Истовремено, Република Македонија во секој проектен циклус на IAEA реализира национални проекти согласно Националната рамковна програма потпишана со IAEA. Подетално за проектите види во Анекс кон одговорот.

Република Македонија е договорна страна на Сеопфатниот договор за забрана на нуклеарни проби (CTBT), потпишан на 29.10.1998 година, а ратификуван на 14.03.2000, учествува во работата на Подготвителната комисија за CTBT и се залага за што поскоро влегување во сила на Договорот. Заостанатите обврски по оваа Конвенција ќе бидат предмет на засилен ангажман во првата половина на 2005 година.

Република Македонија не е членка на Конвенцијата за нуклеарна безбедност. Министерството за надворешни работи во текот на 2005 год. ќе оствари меѓуресорски консултации за отпочнување на постапка за пристапување кон Конвенцијата.

Анекс

ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ СО МЕЃУНАРОДНА АГЕНЦИЈА ЗА АТОМСКА ЕНЕРГИЈА

1. НАЦИОНАЛНИ ПРОЕКТИ 1996-2004

Бр	Назив на проектот	Проектна институција
1.	Оптимизација на дози во дијагностичка радиологија и нуклеарна медицина	Институт за радиологија
2.	Национална лабораторија за калибрација за дозиметрија	Републички завод за здравствена заштита
3.	Локално производство на радиофармацевтски препарати	Институт за пато. и нуклеарна медицина
4.	ЕЛИСА техники за ерадикација на бруцелоза и дијагноза на заболувањата кај овците и говедата	Ветеринарен институт
5.	Формирање на Центар за не-деструктивно тестирање	Технолошко-металуршки факултет
6.	Подобрување на плодноста на почвата и искористување на водени ресурси за зголемување на приноси	Земјоделски факултет
7.	Техники на мутација и хаплоидни техники за подобрување на сортите на пченица	Земјоделски факултет
8.	Развој на човечки ресурси	Министерство за образование и наука
9.	Складирање на искористени извори на зрачење од медицината и индустријата	Министерство за животна средина и просторно планирање
10.	Гама камери и друга опрема за воведување радио-диригирана хирургија	Институт за нуклеарна медицина
11.	Унапредување на ортоволтажна терапија	Институт за радиотерапија и онкологија
12.	Брахитерапија	Институт за радиотерапија и онкологија
13.	Заштита на границата од недозволена трговија со нуклеарни и радиоактивни материјали	Министерство за внатрешни работи и Царинска управа на РМ

2. НАЦИОНАЛНИ ПРЕДЛОГ-ПРОЕКТИ ЗА ЦИКЛУСОТ 2005-2006

	Назив на проектот	Институција
1.	Гама камера	Медицински центар Битола
2.	Унапредување на системот за безбедна храна (радиолошка заштита, ГМО тестирања и контрола на пестициди)	Земјоделски факултет -Скопје
3.	Мерење на дози кај пациентите во дијагностичка радиологија	Институт за радиологија-Скопје
4.	Зајакнување на капацитетите за радиолошка заштита	Републички завод за здравствена заштита
5.	Подобрување на дијагностичките процедури кај срцеви заболувања	Клиника за срцеви заболувања-Скопје

3. УЧЕСТВО НА РМ ВО РЕГИОНАЛНА СОРАБОТКА НА ИАЕА

	Назив на проектот	Институција
1.	Унапредување на инфраструктурата за заштита од јонизирачки зрачења	Министерство за образование и наука
2.	Унапредување на радиотерапијата за лекување на канцерогени заболувања	Институт за радиотерапија и онкологија
3.	Примена на нуклеарни техники за феноменот на Преспанското Езеро со учество на Република Албанија и Република Грција	Технолошко металуршки факултет
4.	Модернизација на опрема за нуклеарна медицина	Институт за пато- нуклерна медицина
5.	Формирање на национален информативен систем за нуклеарни апликации - ИНИС центар	Унив. библиотека "Св Климента Охридски"

4. РЕГИОНАЛЕН ПРОЕКТ ФИНАНСИРАН ОД ИАЕА, Координиран од РМ: Регионална контрола на бруцелозата кај овци и кози" координиран од Ветеринарен институт-Скопје (учесници: Бугарија, Србија и Црна Гора, Грција, Албанија, БиХ, Хрватска, Турција, Белорусија, Азарбејџан, Малта, Кипар).

6. Може ли да го објасните обемот на трговска размена во која е вклучена вашата земја, кај стоките со двојна употреба и конвенционални оружја, било да е тоа директно или транзитно? Кои би биле националните механизми со кои би се вовеле меѓународните контроли неопходни за да им се овозможи на инструментите, како што се режимите на Аранжманот од Васенар, Австралиската Група и Режимот за контрола на ракетна

технологија (MTCR) да функционираат и кои би биле соодветните служби за спроведување на законите за секој од овие режими за непролиферација?

Република Македонија не е производител, а со тоа ни директен извозник на конвенционално оружје како финален производ (види 27_Анекс_07).

Министерството за одбрана се ослободува од застареното мало и лесно оружје и муниција, а со одлука на Владата на Република Македонија тоа се расходува и преку посредници, а се извезува заради конверзија во ловно оружје. Во периодот од 2000 година до 2004 година остварен е извоз на пушки 7,9мм M48 и полуавтоматски пушки 7,62мм M59, како и муниција за истите калибри наменети за цивилниот пазар главно во САД.

Фирмата “Еурокомполит”, покрај опрема за лична балистичка заштита (војнички шлемови, балистички елеци и плочи) произведува, како кооперант, и лансери за рачни противоклопни средства (64 и 90мм). Тие привремено се извезуваат во странска фирма (Србија и Црна Гора) и по комплетирањето со проектилот (ракетата), повторно се увезуваат како финален производ. Република Македонија, како што е веќе речено, не е производител на конвенционално оружје. Располага само со застарени специфични воени технологии и капацитети (фабрика “Сувенир”) за производство на муниција за мали оружја (куршуми 7,62 мм за каљашников, 7,62 мм NATO BALL, 9 мм PARA) и на рачни бомби. Фирмата не беше извозно ориентирана, а досегашното производство се одвиваше само за потребите на војската и полицијата. Кон крајот на септември 2004 година Владата на Република Македонија, како сопственик, донесе заклучок за покренување на стечајна постапка.

Трговската транзитна размена со оружје и муниција е незначително застапена и се однесува на ловна и мала муниција, се одвива преку овластена трговска фирма, а дозволите за увоз/извоз ги издава Министерството за внатрешни работи.

Трговијата (увозот и извозот) на конвенционално оружје во Република Македонија е регулирана со Законот за производство и промет на вооружување и воена опрема (“Службен весник на РМ” бр. 54/02). Согласно Законот, промет со вооружување и воена опрема (увоз/извоз на вооружување и воена опрема, полупроизводи, склопови, подсклопови, делови, репродукциони материјали, сировини и други технички средства) можат да вршат производителите на вооружување и воена опрема и други трговски друштва регистрирани за вршење на промет, само врз основа на претходно добиена согласност од Министерството за економија, доколку исполнуваат пропишани услови. Министерството за економија води Регистар на трговски друштва за издадена согласност за промет на вооружување и опрема.

Новиот Закон за трговија (“Службен весник на РМ” бр. 16/04) во член 34 пропишува дека дозвола за извоз и увоз на средства за вооружување и воена опрема издава Министерството за одбрана, односно Министерството за внатрешни работи. Поконкретно, Владата врз основа на горенаведениот закон, донесе Одлука за распоредување на стоки на увоз и извоз (“Службен весник на РМ” бр. 91/04) со која стоките распоредени на формите извоз и увоз врз основа на дозвола, во надлежност на Министерството за одбрана (тешко и лесно наоружување и воена опрема за свои потреби) и на Министерството за внатрешни работи (вооружување и експлозивни материји за комерцијална намена) се означени со ознака Д 7. Министерството за одбрана е надлежно за издавање дозволи за категориите и видовите на стоки кои се третираат како технологии и стоки со двојна употреба со ознака Д7* и Д7** - реактивни мотори и нивни делови (освен турбо-млазни) како предмети за нуклеарна техника, машини и механички уреди со посебни функции; радары, помошни уреди за радионавигација и уреди за радиодалечинско управување и воздухоплови, космички летала и нивни делови. Наведените стоки и технологии, инаку, се опфатени со Васенар аранжманот, МТЦР и Групата за нуклеарни снабдувачи (НСГ). На планот на имплементацијата, со решение на Министерот за одбрана, формирана е Комисија за издавање на дозволи за увоз/извоз составена од експерти на министерството, кои при разгледување на барањата посебно внимание посветуваат на категоријата и видот на стоката според тарифната ознака и сертификатот за краен корисник, според кои се оценува дали се работи за стока или технологија за двојна

употреба и за ризични земји или регион. Оценката на Комисијата се заснова на одредбите од Анексот на МТЦП (Република Македонија во јуни 2003 година даде Унилатерална изјава дека ќе се придржува до него) и информациите од базата на податоци на The Risk Report of Wisconsin Project on Nuclear Arms Control од Вашингтон, САД, која постојано се иновира. Комисијата потоа доставува предлог до надлежните во Министерството за одбрана, на одлучување за издавање/неиздавање на дозвола. Од своето формирање во септември 2003 година, Комисијата има добиено само две барања и на двете позитивно одговорила.

Министерството за внатрешни работи, согласно новиот Закон за оружје (“Службен весник на РМ” бр.7/05) -(претходно Законот за набавување, поседување и носење оружје (“Службен весник на СРМ” бр. 22/81, 15/83, 51/88 и “Службен весник на РМ” бр. 26/93) - и Законот за преминување на државната граница и движење во граничниот појас (“Службен весник на РМ” бр. 36/92 и 12/93)-, се регулира прометот, односно увозот-извозот и транзитот на оружје, муниција и експлозивни материјали, преку државната граница на Република Македонија.

Царинската управа на Република Македонија, во рамките на законските надлежности, врши проверка на дозволите за увоз/извоз издадени од надлежните министерства како и споредба на количеството и истоветноста на пријавената стока која е ставена на царински увид во однос на издадената дозвола (види и одговор 25_II_17).

Во подготовка е нова законска регулатива со која ќе биде опфатена непролиферацијата на оружје за масовно уништување како и контролата на трговијата со технологии и стоки со двојна намена. Изработен е работен текст на Предлог за донесување на Закон за контрола на извозот на стоки и технологии со двојна употреба, чиј носител е Министерството за економија. Новата регулатива ќе биде во согласност со контролната листа на ЕУ (Регулативата на Советот (ЕЦ) бр. 1334/2000 и подоцнежните измени воведени со регулативите 149/2003 и 885/2004 и 1504/2004) за стоки и технологии за двојна употреба и воени стоки, која ги вклучува постојните меѓународни режими на контрола на извозот на конвенционалното и на оружјето за масовно уништување, како и стоки и технологии со двојна употреба (Васенар Аранжманот, Контролниот режим на ракетна технологија (MTCR), Групата на нуклеарни снабдувачи (NSG), Австралиската група и Конвенцијата за хемиско оружје (CWC).

Република Македонија не е членка на Васенар аранжманот и Австралиската група, но постои интерес за воспоставување на потесна соработка со овие режими, вклучително и за исполнување на критериумите за зачленување.

7. Во однос на малото и лесно оружје, ве молиме да дадете детали за следниве прашања:

(а) Дали имате постоечки закони за внатрешна контрола на малото и лесно оружје, вклучувајќи и поседување, користење, носење и регистрација на оружјето? Дали имате постоечки закони за надворешни трансфери (увоз, извоз, транзит итн.) на овие оружја во согласност со Кодексот на ЕУ за однесување при извоз на оружје од 8 јуни 1998г.? Дали планирате да ги измените постечките закони?

(б) Дали имате национална стратегија за контрола на мало и лесно оружје? Ако имате ве молиме да приложите копија.

(с) Дали имате национална комисија или тело за следење на производството, увозот и извозот на малото и лесно оружје? Ако имате, кои се неговите членови и кој е нивниот деловник?

(д) Дали имате национален систем за регистрација и база на податоци за мало и лесно оружје ? Ако имате, ве молиме приложете ја најновата статистика за регистрација на оружјето.

(е) Дали имате национални стандарди за движење на муниција и експлозиви во согласност со Европскиот договор за меѓународен друмски превоз на опасни стоки (ADR) .

(а) Закони за внатрешна контрола на малото и лесно оружје, вклучувајќи и поседување, користење, носење и регистрација на оружјето

До донесувањето на новиот Закон за оружје на 25.01.2005, внатрешната контрола на малото и лесно оружје беше регулирана со Законот за набавување, поседување и носење оружје ("Службен весник на СРМ", бр.22/81 пречистен текст; 15/83; 51/88; "Службен весник на РМ" број 26/93 и 49/2003) и Правилникот за образецот на дозволата за оружје, евиденциите за оружјето и муницијата и сместувањето и чувањето на оружјето ("Службен весник на СРМ", бр.41/72).

Во Законот за оружје ("Службен весник на РМ", бр.07/05) транспонирано е законодавството на ЕУ, имплементирани се меѓународни стандарди, како и најдобрите практики од земјите на ЕУ што се однесуваат на контролата на оружјето.

Со овој закон, се утврдува предметот и полето на неговата примена, исклучувајќи ја примената на неговите одредби на вооружувањето и воената опрема, како и оружјето и муницијата што се набавуваат и користат за потребите на Министерството за одбрана, Армијата на Република Македонија, Министерството за внатрешни работи, казнено-поправните установи и другите државни органи и правни лица утврдени со посебни прописи.

Со одредбите од наведените акти предвидено е дека оружје и муниција, како и делови за оружје може да се набавува, поседува и носи само според одредбите на законот. Овие одредби децидно предвидуваат кој вид на оружје, кое физичко или правно лице и под кои услови може да поседува и носи оружје. Исто така според наведените одредби предвидено е дека правните лица кои се регистрирани за промет на оружје и муниција, можат да продаваат оружје и муниција само на правни лица и органи, како и на граѓани кои имаат одобрение за набавување на оружје и муниција.

Во самиот текст на законот е дефиниран поимот оружје и имплементирани се одредбите за класификацијата на огненото оружје содржана во Директивата 91/477/E33 (кусо, долго, автоматско, полуавтоматско, репетирачко и еднострелно огнено оружје).

Согласно Директивата 91/477/E33 извршена е класификацијата на оружје кое е забрането да се набавува (категиорија А), оружје кое може да се набавува врз основа на одобрение (категиорија Б), оружје што може да се набува за лов или спорт, врз основа на одобрение издадено под олеснителни услови (категиорија Ц) и оружје што е потребно да се пријави и за кое се издава потврда (категиорија Д).

Во однос на количината на муницијата, се прави дистинкција помеѓу количината на муницијата наменета за оружје со олучени и неолучени цевки.

Во текстот на законот утврдени се и обврските за сопственикот или корисникот за оружјето во поглед на начинот на постапување со истото, како и утврдена е забраната за носењето на оружјето на јавно место.

Експлицитно се утврдени случаите кога дозволата за оружје, односно дозволата за поседување на оружје ќе се одземе и поништи, како и содржани се одредби за начинот на постапување со оружјето и муницијата одземени во кривична и прекршочна постапка.

Прашањата за производство, поправањето и прометот на оружје, муниција и делови за оружје се систематизирани во посебни глави.

Во однос на превозот на оружјето и муницијата содржани се услови под кои трговските друштва што вршат дејност превоз на лица и стоки можат да вршат превоз на оружје, како и одредба дека на превозот на муницијата соодветно се применуваат прописите за превоз на експлозивни материји.

Исто така законот се дефинирани на условите за отварање и работа на цивилните стрелишта.

- *Закони за надворешни трансфери (увоз, извоз, транзит, итн.) на овие оружја во согласност со Кодексот на ЕУ за однесување при извоз на оружје од 08.06.1998г.?*

Надворешните трансфери (увоз, извоз, транзит и тн.) на оружје, муниција и експлозивни материји во Република Македонија се регулираат преку следните прописи: Закон за оружје (“Службен весник на РМ” бр.7/05); Закон за заштита од експлозивни материји (“Службен весник на СРМ” бр. 4/78; 10/78; 51/88 и 36/90 и “Службен весник на РМ” 12/93 и 31/93); Закон за прометот на експлозивни материји (“Службен лист на СФРЈ” бр. 30/85; 6/89 и 53/91); Закон за преминување на државната граница и движење во граничниот појас (“Службен весник на РМ” бр. 36/92 и 12/93); Закон за превоз на опасни материји (“Службен лист на СФРЈ” бр. 27/90 и 45/90 и “Службен весник на РМ” бр. 12/93); Закон за трговија (“Службен весник на РМ” бр. 16/2004); Одлука за распоредување на стоките на форми на извоз и увоз (“Службен весник на РМ” бр. 91/2004); Правилник за начинот на превоз на опасни материји во друмскиот сообраќај (“Службен лист на СФРЈ” бр. 82/90 и “Службен весник на РМ” бр. 12/93 и 31/93); Листа на експлозивни материји кои што можат да се пуштат во промет (“Службен весник на РМ” 64/98) и Листа на изменување и дополнување на листата на експлозивни материји кои што можат да се пуштат во промет (“Службен весник на РМ” бр. 12/00 и 46/04).

Со оглед дека на 01.11.2004 година, со унилатералното прифаќање од страна на Република Македонија на Кодексот на Европската унија за однесување при извоз на оружје (усвоени од Советот на ЕУ на 08.06.1998 год.) Република Македонија се обврза да ги прифати и почитува критериумите и принципите содржани во Кодексот, во иднина нашата земја ќе ги оценува барањата за дозвола за извоз на оружје и воена опрема на поединечна основа, за секој случај посебно, врз основа на оперативните одредби од Кодексот. Во контекст на соработката во рамките на ЗНБП, би требало да се напомене дека Република Македонија се придружи кон Изјавата на Луксембуршкото претседателство со ЕУ на Состанокот за следење и обележување на мало и лесно оружје и за спречување на нелегалната трговија со лесни оружја (Њујорк, 24.01.-05.02.2005)

Министерството за внатрешни работи на Република Македонија во своите надлежности го регулира прометот, односно увозот-извозот и транзитот на оружје, муниција и експлозивни материји преку државната граница на Република Македонија. Решава на барања на овластени правни субјекти во управна постапка за: вршење дејност промет со оружје и муниција; вршење дејност промет со експлозивни материји; набавка и превоз на експлозивни материји; набавка и превоз на оружје и муниција; работи сврзани со верификација на нови видови на експлозивни материји.

Царинската управа на Република Македонија врз основа на член 10 став 1 точка 9 од Законот за Царинската управа (“Службен весник на РМ”, бр.46/04) е надлежна за вршење контрола на извозот, увозот и транзитот на стока за која се пропишани мерки од интерес на безбедноста. Во случајот на малото и лесно оружје за кое со постоечките закони се пропишани соодветни мерки царинските органи не дозволуваат оваа стока да се пушти во понатамошна царинска постапка се додека не се обезбеди пропишаното одобрение како доказ дека стоката е во согласност со пропишаните законски услови.

- *Измена на постечките закони*

Бидејќи законот за оружје е донесен во 2005 не се планира негова измена освен што во тек е постапка на изготвување на новите подзаконски акти и Национален каталог чие донесување е предвидено со законот.

б) Во Република Македонија е изработен Нацрт на Национална стратегија и Нацрт План за акција за контрола на малото и лесно оружје, согласно меѓународните документи-Регионалниот план за имплементација Пактот за стабилност од 2001 година; Програма за акција на обединети нации од 2001 година и ОБСЕ документ за мало и лесно оружје од 2000

година. Согласно плановите на Владата на Република Македонија се очекува овие документи да бидат донесени на почетокот на 2005 година. Воедно во Република Македонија е именувано и национално контакт лице кое учествува на сите меѓународни форуми организирани во врска со контролата на мало и лесно оружје и кое обезбедува национална интервенција согласно меѓународните стандарди.

в) Во Република Македонија во овој момент не постои национална комисија или тело за следење на производството, увозот и извозот на малото и лесно оружје. Постои предлог да во состав на Министерството за внатрешни работи се формира посебно тело или комисија за контрола на малото и лесно оружје и истото би соработувало со другите министерства во врска со оваа проблематика.

г) Во Република Македонија постои национален ситем за регистрација и база на податоци за мало и лесно оружје. Секое регистрирано парче оружје, согласно законските одредби, се евидентира во регистарот за издадени дозволи за поседување и носење на оружје, кој се води во подрачните единици на Министерството за внатрешни работи, според живеалиштето на физичкото лице односно седиштето на правното лице. Наведениот регистар се води по вид, марка и калибар на оружјето, како и по име и презиме односно назив на сопственикот и тоа рачно по подрачните единици на Министерството кои податоци се внесуваат во единствениот систем за автоматска обработка на податоците.

Најнова статистика за регистрација на оружјето. (заклучно со 31.12.2004)

Вид на оружје	
Ловечки пушки	70862
Комбинирани ловни пушки	413
Полуавтоматски ловни пушки	138
Ловечки карабини	13171
Војнички пушки	4735
Малокалибарски пушки	6201
Малокалибарски пиштоли	621
Пиштоли и револвери	56923
Воздушни пушки	4760
Воздушни пиштоли	271
Полуавтоматски бојни пушки	1389
Флобери	12
Извор MBP	

е) Во Република Македонија постојат национални стандарди за движење на муниција и експлозивни во согласност со Европскиот договор за меѓународен друмски превоз на опасни материи. Предметната проблематика во Р. Македонија е регулирана со следната наша национална законска регулатива (закони, правилници и нивни придружни подзаконски акти):

- Закон за заштита од експлозивни материи (“Службен весник на СРМ”, број 4/78, 10/78, 51/88 и 36/90 и “Службен весник на РМ”, број 12/93 и 31/93);

- Закон за промет со експлозивни материи (“Службен лист на СФРЈ”, број 30/85 и 6/89 и “Службен весник на РМ”, број 12/93 и 31/93);

- Закон за превоз на опасни материи (“Службен лист на СФРЈ”, број 27/90 и 45/90 и “Службен весник на РМ”, број 12/93 и 31/93);

- Правилник за начинот на превоз на опасни материи во друмскиот сообраќај (“Службен лист на СФРЈ”, број 82/90 и “Службен весник на РМ”, број 12/93 и 31/93);

- Листа на експлозивни материи кои можат да се пуштаат во промет (“Службен весник на РМ”, број 64/98, 12/2000 и 46/2004);

- Правилник за техничките нормативи при ракување со експлозивни средства и при минирање во рударството (“Службен лист на СФРЈ” бр. 26/88 и 63/88 и “Службен весник на РМ” бр. 12/93);
- Правилник за заштита на работа при изработка на експлозиви и при манипулирање со експлозиви и барут (“Службен лист на СФРЈ” бр. 55/69) и “Службен весник на РМ” бр. 12/93);
- Правилник за технички прописи при работа на преработка на амониум нитрат и за ракување и сместување на амониум нитрат и негови смеси и др (“Службен лист на СФРЈ” бр. 31/61, бр. 13/66 и 27/68 и “Службен весник на РМ” бр. 12/93).

Во сите овие прописи, а особено во Законот за превоз на опасни материи и во Правилникот за начинот на превоз на опасни материи, постојат поглавја кои се однесуваат на поедини класи од опасните материи според нивната генерална номенклатура согласно на Европската спогодба за меѓународен превоз на опасни материи во патничкиот сообраќај (АДР). Меѓу нив посебно се издвоени како поглавје некои основни и најбитни одредби кои се однесуваат на експлозивните материи (кон кои како поткласи припаѓаат експлозиви, муниција и пиротехнички производи), при што е посебно потенцирано дека како прецизни и конкретни прописи важат односните одредби од спогодбата АДР.

Одлуката за пристапување на Република Македонија кон Европската спогодба за меѓународен превоз на опасни материи во патничкиот сообраќај (ADR) од 1957 година е објавена во “Службен весник на РМ” број 8 на 22. 02. 1994 година, а во сила влезе наредниот ден од денот на објавување во “Службениот весник на РМ”. Со оваа одлука задолжено е тогашното Министерство за односи со странство да изврши нотификација во депозитарот на Спогодбата.

Имплементацијата и практична примена на спогодбата е обезбедена на следниот начин:

- Министерството за внатрешни работи на Република Македонија, како ресорно надлежно и со претходни подготвителни дејства извршени од страна на својот стручен Сектор за заштита од пожари, експлозии и опасни материи, во текот на 1992 година на Институтот за возила на Машинскиот факултет во Скопје му издаде овластување (лиценца) за атестирање и издавање АДР сертификати (во целост според процедурите пропишани со АДР) за возила за превоз на експлозивни (и запалливи) материи;
- Во организација и надлежност на Министерството за транспорт и врски на Република Македонија и според законски одобрена програма се одржуваат курсеви и се издаваат сертификати за возачи од сите класи на опасни стоки и меѓу нив и за конкретната класа – експлозивни материи;
- МВР на РМ во текот на 1993 година (под број 19-26908/1 од 07.06.1993 год.) издаде интерен инструктивен акт – Потсетник за примена на законите и другите прописи и водење на постапките во врска со прометот и превозот на експлозивни материи и средства за нивна употреба, каде во целост се имплементирани сите односни одредби од АДР Спогодбата. Според овој инструктивен акт постапуваат како пограничната полиција, така и сообраќајната полиција при влез или излез од Република Македонија, исто како и при контрола во сообраќајот на возила кои превезуваат експлозивни (опасни) материи во секакви околности;
- Министерството за внатрешни работи води постапки, издава решенија (одобренија) за секоја набавка или превоз на експлозивни материи од или кон странство, како и во рамки на Република Македонија;
- Во Министерството за внатрешни работи на Република Македонија е формирана експертска комисија од внатрешни и надворешни стручни лица кои водат постапки за испитување и издавање на решенија (одобренија) за производство и употреба на експлозивни материи за стопански цели, со целосна примена на односните одредби од АДР Конвенцијата за конкретни

видови експлозивни, со кои меѓу останатото се пропишуваат (дефинираат) и условите за означување, натовар, превоз, истовар, складирање и употреба на такви материји.

8. Имајќи ја предвид можноста Унијата да спроведува рестриктивни мерки и економски санкции, во согласност со заедничка акција или заедничка позиција (види член 14 и 15 од Договорот за ЕУ и членовите 60 и 301 од Договорот за Европската заедница), би било пожелно да се добие преглед на уставните и правните аранжмани на вашата земја за имплементација на рестриктивните мерки и економските санкции, релевантните административни структури и механизми за надзор, како и список на унилатералните и мултилатералните (особено на ООН) рестриктивни мерки и економски санкции кои во моментот ги применува вашата земја. Дали постојат одредби во билатералните и мултилатералните договори, во кои вашата земја е договорна страна, кои би претставувале пречка за примената на рестрикции на движењето на капитал или на увоз/извоз?

Република Македонија, со стапување во членство во Обединетите нации на 08.04.1993 година ја прифати Повелбата на ОН, која, согласно Уставот на Република Македонија, стана дел од нејзиниот внатрешен правен поредок. Имајќи го предвид ова, како и член 41 од Глава VII на Повелбата на ОН по кој државите членки се обврзани да ги спроведуваат рестриктивните мерки на Советот за безбедност на ОН, во Република Македонија постои основната правна рамка за спроведување санкции и рестриктивни мерки на ОН.

Спроведувањето на рестриктивни мерки и економски санкции, по основ на прифатена Заедничка позиција на ЕУ или резолуција на ОН се реализира од страна на надлежните министерства и институции, врз основа на Одлука на Владата на Република Македонија. Владата во рамките на прашањето за придружување кон декларациите, демаршите и заедничките позиции на Европската унија, во август 2004 година одлучи, доколку тие мерки имаат материјален ефект, односно го засегаат режимот на движење на луѓе, стоки, услуги и капитал, Министерството за надворешни работи навремено да ја известува Владата, со цел усвојување на потребните мерки за нејзино спроведување од страна на надлежните органи. Заклучено е овие мерки да бидат објавувани во “Службен весник на Република Македонија”. Министерството за надворешни работи, во консултација со другите надлежни органи, подготвува Информација за Владата на Република Македонија со Предлог-одлука, со која Владата ги задолжува надлежните органи да преземат мерки за спроведување на одлуката. Одлуките се објавуваат во Службениот весник на Република Македонија. Во меѓувреме, до моментот на донесување на одлуката од страна на Владата, извршувањето на меѓународно прифатените обврски за спроведување на санкции се остварува по основ на оперативно известување од Министерството за надворешни работи до надлежните министерства.

Во извршувањето на рестриктивни мерки и економски санкции се вклучени Министерството за надворешни работи, Министерството за внатрешни работи, Министерството за одбрана, Министерството за финансии (Царинската управа, Дирекција за спречување на перење пари), Министерството за економија и други министерства, во зависност од карактерот на санкциите. Ресорните министерства постапуваат во рамките на нивните надлежности утврдени со системскиот Закон за организација и работа на органите на државната управа и со материјалните закони од соодветната област, кои вклучуваат и вршење инспекциски надзор, при што може да преземат конкретни мерки.

Со цел натамошно зацврстување на правната основа и унапредување на правниот механизам за спроведување на меѓународно превземените обврски за спроведување на санкции и рестриктивни мерки, Министерството за надворешни работи иницира постапка за измена и дополнување на одделни релевантни законски акти во овој домен.

Република Македонија, во рамките на процесот на постепено прифаќање на заедничките придобивки на Унијата на полето на Заедничката надворешна и безбедносна политика, од декември 2003 година, врз основа на покана од ЕУ, редовно се придружува и ги прифаќа

заедничките позиции, декларации и демарши, вклучувајќи ги и оние кои се однесуваат на спроведување рестриктивни мерки и санкции.

Република Македонија во моментот ги спроведува следните Заеднички позиции:

- Заедничка позиција за примена на специфични мерки за борба против тероризмот (2001/931/CFSP);
- Заедничка позиција за натамошни мерки на поддршка за ефективна имплементација на мандатот на Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија (2004/694/CFSP);
- Заедничка позиција за рестриктивни мерки за одредени официјални личности на Белорусија (2004/661/CFSP);
- Заеднички позиции за рестриктивни мерки против лидерите на регионот Транснистрија во Република Молдова (2004/622/CFSP и 2004/179/CFSP);
- Заедничка позиција за рестриктивни мерки против Либериа (2004/137/CFSP);
- Заедничка позиција за обновување на рестриктивните мерки против Зимбабве (2004/161/CFSP);

Република Македонија во моментот, согласно релевантните резолуции на Советот за безбедност на Обединетите нации, спроведува санкции и рестриктивни мерки кон:

- Сомалија, воспоставени со резолуцијата 751 (1992);
- Руанда, воспоставени со резолуцијата 918 (1994);
- Сиера Леоне, воспоставени со резолуцијата 1132 (1997);
- Ал Каеда и Талибанскиот режим, воспоставени со резолуцијата 1267 (1999);
- поранешниот режим на Садам Хусеин во Ирак, согласно резолуцијата 1518 (2003) и 1483 (2003);
- Либериа, воспоставени согласно резолуцијата 1521 (2003); и
- Конго, воспоставени согласно резолуцијата 1533 (2004).

Во однос на имплементацијата на резолуцијата на СБ на ОН 1373 (2001) за борба против меѓународниот тероризам, на седница на Владата од 25.06.2002 година беше формирано меѓуресорско координативно тело (учествуваат претставници од внатрешни работи, одбрана, правда, финансии и од агенцијата за разузнавање) за имплементација на обврските од резолуцијата на СБ 1373 (2001).

Република Македонија во моментот не применува унилатерални рестриктивни мерки или економски санкции.

Во билатералните и мултилатералните договори на кои Република Македонија е договорна страна, не постојат одредби кои би претставувале пречка за примена на рестрикции на движењето на капитал или на увоз/извоз.

9. Во однос на имплементацијата на санкциите врз основа на заедничка позиција или заедничка акција во рамките на ЗНБП (т.е. ембарго за оружје), кои органи (Министерство за одбрана, Царинска управа, Министерство за надворешни работи, безбедносни и разузнавачки служби) или оддели би биле одговорни за имплементацијата и која е нивната оперативна структура (вработени, буџет, поднесување извештаи)? Како показател на ефикасноста, ве молиме приложете статистички податоци за трговија со користени или нови оружја со земји против кои ЕУ има воведено ембарго за оружје.

Република Македонија, во рамките на своите напори за активно вклучување во Заедничката надворешна и безбедносна политика, од декември 2003 година, врз основа на покана од ЕУ, редовно се придружува и ги прифаќа заедничките позиции, декларации и демарши, вклучувајќи ги и оние кои обврзуваат на спроведување санкции и забрани за трговија со оружје. По овој основ,

Република Македонија спроведува ембарго за оружје, муниција и воена опрема кон Судан, согласно Заедничката позиција 2004/31/CFSP.

Надлежни органи за спроведување на Заедничка позиција или Заедничка акција на ЕУ за забрана за трговија со оружје се Министерството за надворешни работи, Министерството за одбрана, Министерството за внатрешни работи и Министерството за финансии/Царинската управа на Република Македонија.

Притоа, Министерството за надворешни работи, во консултација со другите надлежни органи, подготвува Информација за Владата на Република Македонија со Предлог-одлука, со која Владата ги задолжува овие органи да преземат мерки за спроведување на одлуката. Одлуките се објавуваат во Службениот весник на Република Македонија. Во меѓувреме, до моментот на донесување на одлуката од страна на Владата, извршувањето на меѓународно прифатените обврски за спроведување на санкции се остварува по основ на оперативно известување од Министерството за надворешни работи до надлежните министерства.

Контролата на извозот на оружје се спроведува во согласност со Одлуката за распоредување на стоките на форми на извоз и увоз ("Службен весник на РМ" бр.91/2004), врз основа на дозвола која ја издава Министерството за одбрана или Министерството за внатрешни работи, во зависност од видот и намената на оружјето, по претходно добиено мислење од Министерството за надворешни работи.

Царинската управа, во царинските испостави, врши проверка на дозволите издадени од страна на надлежното(ите) министерство(ства), и при тоа се врши споредба на количеството и истоветноста на пријавената стока со стоката која е ставена на увид во однос на издадената дозвола. Царинската управа ги применува законски пропишаните надлежности на целокупното царинско подрачје на Република Македонија, кое ја опфаќа територијата, територијалните води и воздушниот простор, како и државната граница на Република Македонија.

Како дел од процесот на постепено превземање на заедничките придобивки на Унијата на полето на ЗНБП во националното законодавство, Владата на Република Македонија на 01.11.2004 година донесе одлука за унилатерално прифаќање на Кодексот на ЕУ за однесување при извоз на оружје. Во овој контекст, Република Македонија на почетокот на 2005 год. ќе отпочне процедура за придружување кон Заедничката позиција на Советот на ЕУ бр.2003/468/CFSP од 23.06.2003 за контрола на посредувањето во трговијата со оружје.

Со цел натамошно зацврстување на правната основа и унапредување на правниот механизам за спроведување на меѓународно превземените обврски за спроведување на санкции, вклучително и забрани за трговија со оружје, Министерството за надворешни работи иницира постапка за измена и дополнување на одделни релевантни законски акти во овој домен.

Во Република Македонија не е регистрирана појава на трговија со нови и користени оружја со земји против кои ЕУ има воведено ембарго за оружје.

Република Македонија ги спроведува забраните за трговија со оружје воспоставени и со резолуциите на СБ на ОН, според горе опишаниот механизам и досега нема регистрирано случај на прекршување на меѓународно ембарго за оружје, воведено према ризични земји и региони, со продажба на користено или ново оружје.

10. Имајќи го предвид имплементирањето на обврските на Унијата и зајакнувањето на нејзините капацитети за борба против тероризмот, би било корисно да се добијат информации за релевантните меѓународни конвенции потпишани и ратификувани од вашата земја и нејзините напори во борбата против тероризмот.

Република Македонија е договорна страна на најголемиот број конвенции против тероризмот во рамките на ОН и Советот на Европа (види 27_Анекс_08).

Со ратификацијата и објавувањето на овие меѓународни инструменти во "Службен весник на Република Македонија", согласно Уставот на Република Македонија, истите стануваат дел од внатрешниот правен поредок на Република Македонија и по својата правна сила имаат приоритет над домашното право, односно нивните одредби не можат да бидат менувани со закон.

Република Македонија во рамките на Обединетите нации ги поддржува напорите за постигнување консензус по преостанатите спорни прашања и финализирање на нацрт-Сеопфатната конвенција против тероризмот, како и нацрт-Конвенцијата против актите на нуклеарен тероризам, во рамките на Шестиот комитет на Генералното собрание на ОН.

Од аспект на перспективите за европска интеграција, а имајќи ја предвид важноста на меѓународната соработка во борбата против тероризмот, Република Македонија активно ги следи мерките и иницијативите на ЕУ во овој домен. Декларацијата на ЕУ за борба против тероризмот од март 2004 и во неа содржаните Стратешки цели против тероризмот, предвидуваат, меѓу другото, вклучување на клаузула за борба против тероризмот во сите спогодби на ЕУ со трети земји, а со цел унапредување на меѓународните напори на овој план. Во контекст на Првиот состанок на Советот за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европската унија (Брисел, 14.09.2004 година.), ЕУ предложи дополнување на Спогодбата за стабилизација и асоцијација со ваква клаузула, за што Република Македонија изрази подготвеност.

Во рамките на воспоставената пракса на придружување кон документи од Заедничката надворешна и безбедносна политика, Република Македонија ја прифати Заедничката позиција 2001/931/CFSP за примена на специфични мерки за борба против тероризмот, како и последователните заеднички позиции за иновирање на списоците на лица, групи и ентитети на кои наведената Заедничка позиција се однесува. Извршувањето на обврските преземени согласно овие Заеднички позиции се извршува од страна на Владата на Република Македонија преку механизмот опишан во одговорот на прашањата 8 и 9 од ова Поглавје.

Како членка на ОБСЕ, Република Македонија ги имплементира обврските од Одлуката и Планот за акција за борба против тероризмот усвоен на Министерски совет на ОБСЕ во Букурешт.

Република Македонија се залага за имплементација на Планот за акција за борба против тероризмот усвоен на Варшавската Конференција на Претседателите на државите од Централна, Источна и Југоисточна Европа во регионот.

Република Македонија ја поддржува работата и активно соработува со Анти-терористичкиот Комитет (СТС) на Советот за безбедност на ОН основан согласно резолуцијата 1373 (2001). До денес, Република Македонија има поднесено до Комитетот три (3) извештаи (иницијален на 27.09.2001 година и два дополнителни, на 11.09.2002 година и 27.10.2003 година) во кои детално е образложена регулативата, мерките и активностите кои се преземени од страна на Република Македонија за сузбивање на тероризмот, заради ефикасна имплементација на национално ниво на обврските од резолуцијата 1373 (2001), а водејќи сметка за нивната усогласеност со заедничките позиции на ЕУ од 27.12.2001 година и Рамковната одлука на Советот на ЕУ од 13.06.2002 за борба против тероризмот, како и други последователни релевантни одлуки и документи на ЕУ. Исто така, Република Македонија редовно се асоцира со заедничките изјави и позиции на ЕУ по ова прашање во рамките на Обединетите нации.

Имплементирајќи ја резолуцијата 1373 (2001) Република Македонија презеде поголем број последователни активности на политичко, легислативно и оперативно ниво.

На политичко ниво, најнапред Република Македонија се асоцираше со Декларацијата во врска со терористичките напади во САД усвоена на вонредната седница на Генералното собрание на ОН на 12.09.2001 година. Собранието на Република Македонија на 17.09.2001 година усвои

Декларација со која најостро ги осуди терористичките акти и ја поддржа иницијативата на Претседателот на САД за создавање на глобална анти-терористичка коалиција, како и изрази подготвеност за соработка и вклучување на Република Македонија во сите активности за сузбивање на тероризмот. Понатаму, Владата на Република Македонија на 25.09.2001 година најсилно ги осуди терористичките акти и изрази подготвеност да се придружи кон повикот на САД, НАТО и ЕУ за создавање глобална коалиција за борба против тероризмот, под капата на Обединетите нации. Притоа, Владата одлучи да преземе конкретни мерки, во соработка со релевантните меѓународни организации, заради спречување и сузбивање на сите форми на тероризам, согласно принципите на Повелбата на ОН, меѓународното право и релевантните меѓународни инструменти. Исто така, напоредно со изменување на постојната легислатива во оваа област, Владата веднаш разви регулаторни процедури и пракса за исполнување на обврските од резолуцијата 1373 (2001) посебно во однос на суб-параграфот 2 (ц) од резолуцијата. Веднаш по усвојувањето на резолуцијата, сите релевантни власти во земјата беа информирани за одредбите и обврските на државата кои од неа произлегуваат, а иновирани листи на Советот за безбедноста на осомничени терористи и терористички ентитети се редовно циркулирани до надлежните органи и институции заради придружување кон истите.

Во јуни 2002 година Владата формираше интер-министерско координативно тело составено од претставници на релевантни министерства (надворешни работи, правда, внатрешни работи, одбрана, финансии, агенција за разузнавање) со цел координирање на активностите во борбата против меѓународниот тероризам, вклучително имплементација на Резолуцијата 1373 (2001).

На планот на легислативата, Владата на седницата одржана на 25.09.2001 година заклучи дека е неопходно да се пристапи кон изменување на постојната легислатива во оваа област, во прв ред измена на член 17 од Уставот, со цел да се даде правна основа за мониторинг (прислушување) на комуникациите, измени во Кривичниот закон и Законот за кривична постапка, во Законот за спречување перење пари, итн.

Во последниот Извештај на Република Македонија до Анти-терористичкиот комитет на ОН од 27.10.2003 година беа дадени детални образложенија на извршените и планирани измени во законската регулатива која се однесува на борбата против тероризмот: измени и дополнувања на Кривичниот закон на Република Македонија (усвоени во 2004 година), на Законот за кривична постапка (усвоени во 2004 година), новиот Закон за спречување на перење пари и приноси од казниво дело (усвоен во 2004 година), новиот Закон за азил и привремена заштита (усвоен во 2003 година), измените во член 17 од Уставот (усвоени во 2003 година).

Измените и дополнувањата на Кривичниот закон на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 19/04) кои ги рефлектираат напорите на Република Македонија за поефикасно адресирање на национално ниво на борбата против тероризмот се однесуваат на заострување на казнената политика во однос на кривичното дело тероризам, воведување на ново кривично дело "терористичка организација", измени во описот на кривичното дело "здружување заради непријателски активности"; "недозволена употреба на хемиско и биолошко оружје" и измена на описот на кривичното дело "перење пари и друг незаконски стекнат имот";

Законот за азил и привремена заштита ("Службен весник на РМ" бр. 49/03) имплицитно предвидува дека странец нема право на азил доколку, меѓу другото, за него постои основано сомнение дека е инволвиран во терористички активности.

Измените во Законот за кривична постапка ("Службен весник на РМ" бр. 74/04) воведуваат специјални истражни мерки во кривичната постапка, согласно изменетиот член 17 од Уставот ("Службен весник на РМ" бр. 84/03) кој сега тоа го дозволува, во поглед на можност за отворање и откривање на содржината на приватна кореспонденција, кога е тоа неопходно за спречување или откривање на кривично дело или кога интересот на безбедноста или

одбраната се загрозени, или преземање други специјални мерки со цел водење истрага, а врз основа на судска одлука или решение од истражен судија.

За сите овие измени во законската регулатива види 24_H_03.

Новиот Закон за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело ("Службен весник на РМ" бр. 46/04) е усогласен со Директивата на Советот за спречување на користење на финансискиот систем за перење на пари (91/308/ЕЕС) и втората директива со која се изменува претходната, како и со меѓународните стандарди содржани во 40-те препораки и 8-те специјални препораки за финансирање на тероризмот на Financial Action Task Force (FATF). Меѓу другото, Законот предвидува дека сите субјекти кои се должни според Законот да преземат мерки и активности за спречување перење пари, имаат обврска да ги спречат, и не подоцна од 24 часа да ја известат Финансиската полиција за оние трансакции за кои постои сомневање дека се вклучени клиенти за кои се издадени домашни или меѓународни потерници за тероризам, или за кои постои сомневање дека се поврзани со терористички активности. Дирекцијата за спречување на перење на пари, како орган во рамките на Министерството за финансии, е надлежна за собирање, анализа и обработка на податоците кои гореспоменатите субјекти се должни да ги доставуваат согласно Законот, и да преземе соодветни активности во случај на сомнителни трансакции. Дирекцијата во јуни 2004 стана дел од ЕГМОНТ Групата, а со цел јакнење на регионалната соработка, Дирекцијата досега има склучено Меморандуми за соработка со службите за финансиско разузнавање (Financial Intelligence Units –FIUs) на Словенија, Србија и Црна Гора, Бугарија, Хрватска, Албанија и Романија. За дополнителни информации види одговор 24_H_07.

Собранието на Република Македонија донесе Национална концепција за безбедност и одбрана ("Службен весник на РМ", бр.40/2003) , со која треба да се оствари подобра безбедносна состојба и заштита на темелните вредности на општествениот поредок, како и да се надминат ризиците и опасностите по безбедноста, меѓу кои е и тероризмот.

Република Македонија има склучено билатерални договори кои вклучуваат соработка во борбата против тероризмот со: Турција (1992), Словенија (1995); Хрватска (1997); Бугарија (2003); Црна Гора (2003); Србија (2003); Романија (2003) и Албанија (2004). Соработката со овие и други држави од регионот се одвива и во рамките на регионалните иницијативи. Во однос на соработката со УНМИК и КФОР на Косово, Министерството за внатрешни работи во ноември 2002 година потпиша со УНМИК Времен протокол за полициска соработка со кој, меѓу другото, е регулирана оперативната полициска соработка и координација во справувањето со акти на тероризам.

Во врска со организираниот криминал кој е тесно поврзан со тероризмот, Република Македонија на 28 септември 2004 година ја ратификуваше Конвенцијата на Обединетите нации против транс-национален организиран криминал, како и Протоколот за спречување, сузбивање и казнување на трговијата со луѓе, посебно жените и децата.

Покрај тоа, имплементацијата на концептот на интегрирано гранично управување (преку Стратегијата за интегрирано гранично управување усвоена во 2003 година), воспоставувањето на Граничната полиција и преземањето на надлежностите од Армијата на Република Македонија во поглед на границата придонесуваат за јакнење на капацитетите за борба против терористички закани.

Воедно, Министерството за внатрешни работи превзема засилени оперативни мерки на граничните премини за спречување на терористички закани и движење на терористи и терористички групи во граничните области, преку употреба на современи технички средства за мониторирање на движењето и спречување на илегално преминување на границата, како и употребата на фалсификувани патни и идентификациони документи. Исто така, работи на подобрување на соработката во размената на разузнавачки и други информации со земјите од регионот.

11. Со оглед на обврските на Унијата за зајакнувањето и развој на нејзините капацитети за управување со кризи на меѓународно ниво, би било пожелно да се знае дали вашата земја е подготвена да учествува со свои луѓе во цивилни и воени операции на ЕУ за управување со и дали поседува релевантни оперативни капацитети за обука на такви цивилни и воени лица.

Република Македонија е подготвена да учествува во цивилните и воени операции на Европската Унија за управување со кризи, во рамките на капацитетите и можностите со кои располага, во зависност од природата и потребите на мисиите на Унијата. Република Македонија, иако мала земја со лимитирани ресурси и капацитети, цврсто е уверена дека на овој начин, уште во оваа фаза кога се подготвува за полноправно членство во ЕУ, ќе даде соодветен придонес во напорите за натамошно јакнење на улогата на Унијата на меѓународната сцена.

Законската основа за учество на Република Македонија во меѓународни мисии за управување со кризи ја сочинуваат Уставот на Република Македонија, Законот за одбрана ("Службен весник на Република Македонија" бр. 42/2001 и 5/2003 година) и Законот за заштита и спасување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 36/2004).

Употребата на ресурсите со кои што Република Македонија располага за учество во решавањето на меѓународните кризи е регулирано со членот 2 алинеа 4 и член 14 кој се однесува на извршувањето на материјалните обврски од Законот за одбрана ("Службен весник на РМ", бр.42/01 и 5/03).

Членот 14, алинеа 7 утврдува дека поблиските прописи за видот на средствата, начинот на водењето на евиденцијата и определувањето на висината на надоместокот за нивното користење, оштетување и уништување, ги донесува Владата на Република Македонија. Во таа насока, Владата ја усвои Уредбата за видот на средствата и добитокот кои граѓаните, трговските друштва, јавните претпријатија, установите и службите се должни да даваат на користење на Министерството за одбрана, за потребите на АРМ и цивилната заштита во воена и вонредна состојба, како и при изведување на вежбовни активности во мир, начинот на водењето на евиденцијата и определувањето на висината на надоместокот за нивното користење, оштетување и уништување. ("Службен весник на РМ", бр. 84/03).

Членот 40 од Законот за одбрана го регулира учеството на Армијата во отстранувањето на последиците од вонредна состојба.

Членот 41 го регулира учеството на Армијата надвор од територијата на Република Македонија.

Членот 14 ги регулира правата и обврските во однос на финансиската компензација на граѓаните при извршувањето на одбранбените активности.

Членот 5, алинеа 11 и 12 од Законот за заштита и спасување ("Службен весник на РМ", 36/04) предвидува помагање на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизотии, епифитотии и други несреќи, како и давање помош на други држави кои од вакви непогоди претрпеле штети од поголеми размери.

Ставовите 4 и 5 од членот 16 предвидуваат дека за испраќање на хуманитарна помош за заштита и спасување во други држави, како и за испраќање во странство на обука, вежбовни и хуманитарни активности на силите за заштита и спасување што ги формира Републиката, одлука донесува Владата на РМ.

Собранието на РМ, согласно став 6 и 7 од член 17 од Законот за одбрана, донесува: 1) одлука за стапување и истапување од членство во колективните системи за безбедност и одбрана, и 2) ратификува меѓународни договори кои се однесуваат на влегување, поминување или престојување на странски вооружени сили на територијата на РМ заради вежбовни

активности, обука и учество во тие активности, како и за учество во тие активности и операции аединиците на АРМ во странство.

Владата на РМ одлучува за: 1) влегување, престојување или преминување во странски вооружени сили на територијата на Републиката заради вежбовни активности, обука и учество во мировни или хуманитарни операции, и 2) испораќање во странство во вежбовни и хуманитарни активности на силите на цивилната заштита што ги формира Републиката (член 19, став 5 и 6).

Согласно Законот за заштита и спасување, Владата одлучува и за: 1) испраќање на хуманитарна помош за заштита и спасување во други држави, и 2) испраќање во странство на обука, вежбовни и хуманитарни активности на силите за заштита и спасување што ги формира Републиката (член 16, став 5 и 6).

Република Македонија спроведува сеопфатна реформа на безбедносниот и одбранбен систем, согласно Националната концепција за безбедност и одбрана и Стратегискиот одбранбен преглед. Отсуството на конвенционални закани против Република Македонија и зголемувањето на неконвенционални и глобални асиметрични закани ја зајакнаа решеноста за прилагодување и надградба на сопствените цивилни и воени оперативни капацитети и нивно здружување со партнерите во регионот и со Алијансата, во функција на придонес во меѓународниот мир и стабилност. Во тие рамки, Република Македонија подготвува капацитети за учество во меѓународни операции за управување со кризи, има декларирано персонал за таа намена и е одлучна овие капацитети постојано да ги унапредува и развива.

Имајќи ја предвид конзистентноста и компатибилноста на Европската безбедносна и одбрамбена политика со Европскиот безбедносен и одбрамбен идентитет, Република Македонија е подготвена постојните капацитети и оние кои ќе ги развива да ги стави на располагање за потребите на кризниот менаџмент на ЕУ во спроведувањето на мисии за превенција на конфликти, хуманитарни и спасувачки операции, операции за зачувување на мирот, употреба на борбени сили во управувањето со кризи и операции за градење мир.

Република Македонија, како земја учесник во Процесот на одбранбена соработка во Југоисточна Европа (СЕДМ), членува во Бригата на Југоисточна Европа (SEEBRIG) воспоставена од страна на седумте земји учеснички во СЕДМ. Бригата ќе биде оперативна во 2005 година. На Конференцијата на министрите за одбрана на земјите-членки на СЕДМ (Љубљана, 4-5.11.2004 година) беше донесена одлука за потенцијално распоредување на SEEBRIG во операции за поддршка на мирот предводени од ЕУ и НАТО, вклучувајќи ја и претстојната мисија во БиХ - Althea.

Во рамките на членството во Партнерството за мир и спроведувањето на Акциониот план за членство во НАТО, Република Македонија ги има декларирано следните сили за учество во операции, обука и вежби:

- една моторизирана пешадиска чета,
- инженериска единица (патен вод),
- еден деташмант за врски и транспорт, и
- одделение за медицинска поддршка.

Единиците кои се подготвени за распоредување се обучени, опремени и оспособени за извршување на наменските задачи и за функционирање во услови на АБХ опкружување. Командите на единиците имаат капацитет за успешно командување со расположивите единици

Согласно Стратешкиот одбранбен преглед, во рамките на проширување и зголемување на сопствените сили и капацитети, Република Македонија планира да ги стави на располагање и следните сили:

- тим за врски,
- чета за специјални операции,

- тим за планинско-алпинистички операции,
- тим за противтерористички дејства,
- вод на воена полиција,
- инженериски (пионерски) вод,
- тим за хумано деминирање и
- штабни офицери.

Деталите за декларираните и планираните сили на Република Македонија за учество во операции, обука и вежби се дадени во Анекс 1 на одговорот. За декларираните сили Република Македонија ќе обезбеди сопствен Елемент за национална поддршка.

Република Македонија очекува дека наскоро ќе може да го постигне дозволеното напрегање на ресурсите со ангажирање на персонал со обезбедена ротација, во бројност од 210 лица, во различни мисии и состави. Во тој контекст, Република Македонија има подготвено чета за мировни операции СЕЕБРИГ, инженериски вод и Национален Елемент за Поддршка (вкупно 162 лица) за евентуално учество во мировна операција во 2005 година.

Република Македонија е определена и натаму да го зголемува обемот на сопственото учество во меѓународните мировни мисии. Учесството во операциите ИСАФ во Авганистан и Слобода за Ирак остануваат на агендата на Република Македонија.

Во мисијата ИСАФ-5, Република Македонија веќе го зголеми својот персонал од 10 на 19 лица, кој е во состав на Германскиот контингент. Ротацијата на персоналот се врши плански, двапати годишно, во февруари и август. Покрај тоа, во тек е и подготовка за испраќање на медицински тим во Авганистан, составен од припадници на армиите на Република Македонија, Република Хрватска и Република Албанија, како резултат на зајакнатата регионална соработка во рамките на Јадранската група.

Во мисијата Слобода за Ирак, Република Македонија ангажира еден вод на специјални сили, сочинет од 32 припадници на АРМ, 1 офицер за врски во мулти-националната формација во Багдад и 2 офицери во УСЦЕНТЦОМ-Тампа-Флорида, или вкупно 35 лица. Ротација на персоналот се врши плански, двапати годишно, во јуни и декември.

Исто така, Република Македонија дава логистичка поддршка на мисијата на КФОР на Косово и за таа цел ги има ставено на располагање:

- целокупната патна и железничка мрежа
- воздушниот простор;
- аеродромите Петровец и Охрид;
- армискиот полигон Криволак и зимскиот центар Попова Шапка;
- сместувачки капацитети;
- поддршка во улога на земја домаќин.

Со цел постепено целосно преземање на логистичката поддршка на НАТО како земја домаќин (Host Nation Support), во Република Македонија во иницијална фаза на воспоставување е Координативен центар за поддршка од земјата домаќин, по принципот на земјите-членки на НАТО, а во процес на подготовка е и Каталог на можности за логистичка поддршка. Република Македонија е подготвена логистичките капацитети да ги стави на располагање и за потребите на операциите за кризен менаџмент предводени од ЕУ.

Цивилни капацитети на Република Македонија за меѓународен кризен менаџмент и можности за учество во компонентите на цивилниот кризен менаџмент на ЕУ има во полицијата, Дирекцијата за заштита и спасување, доброволните организации и друштва, претпријатијата чија дејност опфаќа заштита и спасување (ИЗИС, Ветеринарен институт, Градежен институт и др.)

Република Македонија оспособува и опремува сили според меѓународни норми и стандарди, кои во случај на потреба можат да бидат вклучени во мисии надвор од земјата за заштита и

спасување на населението од разни видови на асиметрични опасности. Македонија преку EADRCC понуди помош на Република Грција за време на одржувањето на Летните Олимписки Игри 2004, која беше прифатена. Прифатените капацитети на Република Македонија во период од два месеца беа подготвени за евентуален ангажман за неколку часа во случај на укажана потреба.

Република Македонија со свој персонал учествува и во мисијата на ОБСЕ во Грузија, каде моментално, како гранични набљудувачи се упатени две лица.

Република Македонија е активен учесник во регионалната иницијатива на Пактот за стабилност за координација и поддршка за подготвеност и превенција од природни или човечки катастрофи. Со поддршка на Канцеларијата на УНДП во Скопје, Република Македонија понуди да биде домаќин на Секретаријатот на иницијативата. Нејзиниот проект за Earthquake Monitoring in Support of Disaster Preparedness in SEE ќе биде доставен за финансирање од ЕК во текот на 2005. Еден од приоритетите во рамките на иницијативата е заокружувањето на мрежата на билатерални и мултилатерални спогодби во регионот за олеснување на прекуграничните процедури за меѓусебна хуманитарна помош и помош во случај на катастрофи. Република Македонија е потписник на Договорот за формирање на совет за цивилно-воено планирање во вонредни ситуации за земјите од Југоисточна Европа, ("Службен весник на Република Македонија" бр. 70/2004)

Придонес во развивањето на капацитетите за учество во меѓународни операции за превенција на конфликти и кризен менаџмент секако имаат и стекнатите искуства и научените лекции во периодот на престојот на првата и единствена успешна мисија на ОН за превенција на конфликти УНПРЕДЕП (1993-1999); во периодот кога Република Македонија беше домаќин на НАТО силите за извлекување на членовите на ОБСЕ мисијата за верификација на Косово; во периодот на Косовската криза, кога територијата на Република Македонија беше логистика за операциите на Алијансата; како и во периодот по кризата во 2001 година, кога Република Македонија беше домаќин на мисиите на НАТО - Килибарна лисица, Суштинска жетва и Сојузничка хармонија.

Дополнителна вредност во подготвувањето на сопствени капацитети и способности за учество во цивилните и воени операции за управување со кризи даваат и кумулираните искуства од ангажманот на првата воена мисија на ЕУ во Република Македонија – Конкордија, како и со полициската мисија на ЕУ Проксима. Во рамките на Проксима, особено значаен е проектот за регионална и меѓународна соработка со охрабрување, олеснување и поддржување на зголемената соработка помеѓу специјалните единици кон подобрување на капацитетот на земјата домаќин во придонесот во борбата против тероризмот, а кооперативниот напор главно се фокусира на специјалните единици и нивните соодветни единици во соседните земји, вклучувајќи ја грчката единица ЕКАМ, албанската РЕНЕА, српско-црногорската САЈ и бугарската ФСОБТ, на нивото на придонес во борбата против тероризмот и другите транснационални криминали и менаџментот со специфичните состојби од таа област. Придонес во оспособувањето на полициските служби за цивилната компонента на кризниот менаџмент имаат и стекнатите искуства од соработката со ОБСЕ во процесот на градење доверба во поранешните кризни региони преку работата на советодавните групи за прашања кои ги засегаат граѓаните.

Подготовката на персоналот на Република Македонија за компонентите на кризниот менаџмент, се одвива низ широк спектар на обуки и семинари преку Индивидуалната партнерска програма на Република Македонија и НАТО (IPP), на билатерална основа со земјите-членки на ЕУ и НАТО, како и преку искуствата од учеството во меѓународни мисии за управување со кризи и во меѓународни вежби.

Со учеството на семинари, советувања и вежби, и размена на искуства, лицата кои директно се вклучени во системот за кризен менаџмент во Република Македонија, стекнуваат и пренесуваат теоретски и практични искуства за организацијата и функционирањето на кризниот менаџмент (учество на меѓународната симулациона вежба CMX 05; подготовка и

учество на вежба во рамките на Јадранската спогодба, учество на семинари во соработка со DRPI-Иницијатива за Подготовка и Заштита од Катастрофа, учество на CEP и CIMIC семинари и др).

Обуката на персоналот се извршува и на билатерална основа со помош од земјите-членки на ЕУ/НАТО. Во текот на 2004 двајца полициски офицери беа обучувани во Шведската полиција за полициски офицери во мировни операции со мандат на ОН.

Во рамките на СМЕР, Република Македонија во мај 2004 година учествуваше со 3 единици (за спасување и премин преку вода и прва медицинска помош) на меѓународна вежба во Бугарија-Крџали. Во рамките на иницијативата SEDM за симулациско увежбување во делот на справувањето со кризи SEESIM, Република Македонија е активен партиципиент од самиот почеток на иницијативата (учество на вежбата SEESIM 2002, SEESIM 2004), додека за престојната вежба SEESIM 2006, Министерството за одбрана на Република Македонија и на Романија ќе бидат во улога на ко-организатори. Деветнаесет претставници од Република Македонија - припадници на цивилната заштита учествуваа во вежбата „Скротување на змејот 2002“ во Република Хрватска.

Во 1997 година Република Македонија беше домаќин на Вежбата "Спасител-97", на која учествуваа претставници на 9 земји. Содржина на вежбата беше ангажирање на мултинационални воени единици на отстранување на последиците од елементарни и техничко-технолошки катастрофи. Во 1997 година Република Македонија беше домаќин и на билатерална "медицинска вежба-97" со учество на структури од РМ и САД.

Вежбата "Кооперативна Аура 2001" беше оджана 2001 година во Охрид. Учествуваа претставници на 10 земји и претставници од SHAPE и PCC (Координативна ќелија на Партнерство за мир). Општа цел на вежбата беше да ги оспособи учесниците во Штабни процедури на повисоки рамништа и да ги подготви за вклучување во НАТО вежби за справување со кризи.

Припадници од специјалната единица за брзо распоредување на МВР учествуваа на вежби за справување со кризни состојби во Шведска и В.Британија.

Како членка на Партнерството за мир, Република Македонија го стави на располагање полигонот Криволак за регионален центар за обука според стандардите на земјите-членки на НАТО. Мешовитата група на АРМ и НАТО во 2003 година изврши проценка на можностите на полигонот Криволак за регионален центар за обука. Според првичните согледувања, потребни се мали подобрувања за полигонот да може да се користи за обука на пешадиски единици до ниво на чета, како и за обука за мировни операции.

Согласно Програмата за трансформација на одбраната, Република Македонија, во рамките на постоечките капацитети, врши реструктурирање и реорганизација на системот на воено образование и наука, обука за одбрана и стручно усовршување, согласно стандардите на земјите членки на НАТО. Посебно внимание се посветува и на редифинирање на поставеноста, улогата, задачите и начинот на образование и обука на системот на цивилната одбрана. При тоа се води сметка за сите нови ризици и опасности кои се од значење за цивилната одбрана, образованието, обуката и вежбите, изградбата на подофицерскиот кадар, персоналниот менаџмент, изучувањето на странски јазици, стандардизацијата, кодификацијата, образованието и обуката од областа на одбраната на сите одговорни носители на органите на државната власт, клучните трговски друштва и други институции и граѓаните.

Во фаза на подготовка е Стратегија за воено образование и наука, обука за одбрана и стручно усовршување, која ќе се потпира на комплементарната поставеност на Воената академија (ВА), Командата за обука (КЗО) и Центарот за обука во одбраната (ЦОО). Надлежностите на ВА се однесуваат на военото образование и стручно усовршување на офицери за повисоки должности, а на КЗО за обука на војници, подофицери и нивно усовршување на останатите за повисоки должности. Ингеренциите на ЦОО се однесуваат на обуката во одбраната на

цивилните структури согласно политиката за менаџментот со персоналот, обучување од областа на менаџментот со кризи, заштита и спасување и цивилно-воени односи, обука и стручно усовршување на останатите релевантни субјекти во одбраната преку програми кои ќе водат кон поголема оспособеност, стручност, професионалност и посветеност на задачите. Стратегијата ќе го уреди начинот на кој трите институции комплементарно ќе го надополнуваат военото образование и наука и обука за одбрана, во чии рамки ќе се изведува обука на цивилни и воени структури за учество во справување со кризи.

**Декларирани и планирани сили на Република Македонија
за учество во операции, обука и вежби во рамките на
членството во Партнерството за мир и спроведувањето на
Акциониот план за членство во НАТО**

1. Декларирани сили

Моторизирана пешадиска чета

Род:	Пешадија
Единица:	Чета
Тип на единица:	Чета за мировни операции СЕЕБРИГ
Готовност и одржливост:	Единицата е 100% пополнета со персонал и е опремена. Подготвена е за 7 дена самостојно одржување
Расположивост:	01.01.2004
Ограничувања:	Нема.
Забелешка:	Доколку не биде ангажирана во СЕЕБРИГ, ќе биде на располагање на НАТО/ПЗМ.

Инженериски вод

Род:	КоВ/инженерија
Единица:	Вод
Тип на единица:	Инженериски вод
Готовност и одржливост:	Единицата е пополнета со 100% персонал, англискиот јазик го познаваат делумно, стручно се обучени за учество во мировни мисии, а со опрема е пополнета со 90%. Од аспект на логистичка поддршка единицата ќе биде самоодржлива за период од 7 дена, а во понатамошниот период ќе се потпира на Националниот елемент за поддршка.
Расположивост:	01.01. 2004 година.
Ограничувања:	Нема
Забелешка:	Инженерискиот вод е деклариран за СЕЕБРИГ.

Еден деташмант за воздушни врски и транспорт

Род:	Авијација
Единица:	Деташмант
Тип на единица:	Транспорт, пребарување и спасување
Готовност и одржливост:	Единицата моментално е пополнета со 100% персонал, а опремата треба да се модернизира според превземените обврски за ПЦ и критериумите на НАТО. Единицата ќе биде логистички поддржана со прикачување на водечка нација за одредена логистичка поддршка. Од аспект на логистичка поддршка потполно е самостојна за 15 дена употреба
Расположивост:	Хеликоптерите ќе бидат подготвени за употреба од 01.01. 2005 год.
Ограничувања:	Нема.

Медицинско одделение

Род:	Санитетска служба
Единица:	Одделение
Тип на единица:	Медицинско одделение
Готовност и одржливост:	Медицинското одделение ќе биде самостојно од аспект на логистичка поддршка за 15 дена употреба.
Расположивост:	01.01. 2005 год.
Ограничувања:	Нема

2. Планирани сили

Чета за специјални операции

Род:	КоВ/ специјални операции
Единица:	Чета
Тип на единица:	Чета за специјални операции
Готовност и одржливост:	Единицата моментално е пополнета со 60% персонал и 70% опрема.
Расположивост:	01.01. 2006год.
Ограничувања:	Четата ќе биде распоредлива за сите географски (земјини) просторни и климатски услови без ограничувања.
Забелешка:	Наведената опрема е дадена за првата единица. единиците планирани за замена, мора да бидат опремени со истата опрема и вооружување со исклучок на средствата кои се примо-предаваат (возила, термални нишани и средства за набљудување и врски).

Вод на воена полиција

Род:	КоВ/ВП
Единица:	Вод
Тип на единица:	Вод на Воена полиција
Готовност и одржливост:	Единицата моментално не е пополнета со персонал и опрема, од причина што сеуште не е структурирана таква единица, меѓутоа ВП има капацитети да го состави водот во рок од еден месец со 100% персонал и опрема околу 50%. Од аспект на логистичка поддршка потполно е самостојна за 3 - 4 дена употреба.
Расположивост:	01.01. 2007 год.
Ограничувања:	Нема

Тим за врски

Род:	КоВ/врски
Единица:	Тим
Тип на единица:	Тим за врски(оф-2, поф-2, вкупно 4 лица),
Готовност и одржливост:	Единицата е пополнета со 100% персонал и 90% опрема. Од аспект на логистичка поддршка единицата ќе биде самоодржлива за период од 15 дена.
Расположивост:	01.01. 2005 година.
Ограничувања:	Нема

Тим за планинско-алпинистички операции

Род:	КоВ/Сили за специјални операции
Единица:	Тим
Тип на единица:	Тим за планинско-алпинистички операции
Готовност и одржливост:	Единицата е пополнета со 100% персонал и 90% опрема. Од аспект на логистичка поддршка единицата ќе биде самоодржлива за период од 15 дена.
Расположивост:	01.01. 2005 год.
Ограничувања:	Нема
Забелешка:	Наведената опрема е дадена за првата единица. Единиците планирани за замена, мора да бидат опремени со истата опрема и вооружување со исклучок на средставата кои се примо-предаваат (возила, термални нишани и средства за набљудување и врски).

Тим за противтерористички дејства

Род:	КоВ/Сили за специјални операции
Единица:	Тим
Тип на единица:	Тим за противтерористички дејства
Готовност и одржливост:	Единицата е пополнета со 100% персонал и 30% опрема. Од аспект на логистичка поддршка единицата ќе биде самоодржлива за период од 7 дена.
Расположивост:	01.01. 2006 год.
Ограничувања:	Нема

Инженериски (патен) вод

Род:	КоВ/инженерија
Единица:	Вод
Тип на единица:	Вод за деминирање (пионерски вод) со два тима
Готовност и одржливост:	Единицата е пополнета со 40% персонал кој досега нема дадено согласност за учество во вакви мисии, не го познаваат англискиот јазик и не се стручно обучени за учество во мировни мисии а со опрема е пополнета со 60%. Од аспект на логистичка поддршка единицата ќе биде самоодржлива за период од 7 дена, а во понатамошниот период ќе се наслонува на националниот елемент за поддршка.
Расположивост:	01.09.2006 година.
Ограничувања:	Нема

Тим за хумано деминирање

Род:	КоВ
Единица:	Тим
Тип на единица:	Тим за хумано деминирање
Готовност и одржливост:	Тимот е 100% опремен со персонал и до сега не бил поканет да учествува во мисии од овој тип. Персонал се има здобиено со меѓународни сертификати за деминирање а има работно искуство само во рамките на Република Македонија. Опробен е со околу 70% од потребите. Што се однесува до логистичката поддршка, тимот ќе зависи од меѓународни фактори.
Расположивост:	01.01. 2005.
Ограничувања:	Нема

Забелешка:

Тимот има меѓународни сертификати за деминирање, но потребна е дополнителна обука за мински експлозиви присутни во регионот во кој се одвива мисијата. Потребна е обука за англиски јазик (основен курс).

Штабни офицери

Род:

Единица:

Тип на единица:

Штабни офицери во НАТО команди

Готовност и одржливост:

Има 30 офицери подготвени за работа во НАТО команди.

Расположивост:

01.01. 2005 година.

Ограничувања:

Нема

12. Со оглед на тековните напори на Унијата за воспоставување на Европска политика на вооружување, би било пожелно да се има информација за одбранбено-индустриската основа на вашата земја и да се утврди дали постојат пречки за придржување со горенаведената политика.

Република Македонија ги поддржува тековните напори на Унијата за воспоставување Европска политика на вооружување и е подготвена да придонесе, во рамките на својот скроман одбранбено-индустриски потенцијал, во зајакнувањето на европските воени капацитети и можности. Во тој контекст, Република Македонија го поддржува формирањето на Европската одбранбена агенција за натамошен развој на воените капацитети за потребите на кризниот менаџмент на ЕУ, промовирање на европската соработка во вооружувањето, зајакнување на европската воено-индустриска и технолошка основа и формирање на конкурентен европски пазар за воена опрема.

Производството и прометот на вооружување и воена опрема за потребите на армијата и полицијата на Република Македонија се одвива согласно на Законот за производство и промет на вооружување и воена опрема ("Службен весник на РМ" бр.54/02). Во Министерството за економија како посебен орган постои Управа за наменско производство (Управа за одбранбено производство) надлежна за следење на работата на стопанските капацитети кои се бават со производство и промет на производи и услуги за потребите на армијата и полицијата на Република Македонија. Министерството за одбрана нема сопствени производни капацитети, а производите и услугите за свои потреби ги договара со оспособени и верификувани фирми кои се во состав на домашниот стопански систем и делуваат како самостојни стопански субјекти. Основата на скромната одбранбена индустрија на Република Македонија ја сочинуваат три фирми кои имаат специфични воени технологии и производни програми, и тоа:

- "Сувенир" АД со 97% државен капитал, произведува муниција за мали оружја (куршуми 7,62 мм за каљашников, 7,62 мм NATO BALL, 9 мм PARA), рачни бомби и ремонт на мало и лесно оружје;
- "Еурокомполит" АД со 100% државен капитал, произведува опрема за лична балистичка заштита (војнички пластичен шлем, балистички елеци и плочи) и лансери за рачни противоклопни средства;
- "МЗТ-Специјални возила" АД со 52% државен капитал, врши ремонт на артилериски орудија и лесни борбени возила (оклопни транспортери).

Капацитетите за потребите на војската и полицијата на првите две фирми се ангажирани до 30% годишно, а вкупните, земајќи ги во предвид и цивилните програми, до 50% годишно. Овие фирми се непрофитабилни, а нивното производство е ориентирано кон домашниот пазар. Кај овие фирми се уште доминира државниот капитал. За АД "Сувенир" е отворена стечајна постапка, а за останатите во тек е постапка на приватизација, која треба да заврши во текот на

2005 година. Се очекува со приватизацијата и влез на странски капитал да се иновира воената технологија и прошири производната програма согласно НАТО стандардите.

Во Република Македонија е определена да се придржува кон идната Европска политика на вооружување, со механизми и структури кои ќе бидат договорени од страна на земјите-членки. Во рамките на НАТО, Република Македонија веќе учествува во работата на релевантните структури во оваа сфера (како на пр. Конференцијата на националните директори за вооружување - CNAD).

13. Со оглед на одредбата за соработка на дипломатските мисии на државите членки (чл. 20 од Договорот за ЕУ), би било корисно да се има основна информација за структурата, распространетоста и бројната состојба на вашата дипломатска служба.

Министерството за надворешни работи се состои од 12 Сектори - Кабинет на Министерот, Сектор за општи работи, Сектор за билатерални односи со земји од Југоисточна Европа и регионални иницијативи, Сектор за билатерални односи со Европски и воневропски држави, Сектор за Европска унија, Сектор за колективни безбедносни системи, Сектор за мултилатерални односи, Сектор за надворешна економска политика, Сектор за конзуларни работи и меѓународно право, Сектор за аналитика и истражување, Сектор за иселеништво и Сектор за протокол.

Република Македонија има 42 дипломатско конзуларни претставништва во странство.

Во Министерството за надворешни работи се вработени 330 лица. Од нив во Министерството во Скопје работат 192, од кои 144 дипломати и 48 стручно административни државни службеници, а во дипломатски-конзуларните претставништва на Република Македонија во странство, се распоредени 138 вработени и тоа: 29 амбасадори, 3 генерални конзули, 85 дипломати и 21 лице со статус на административно - технички работници.

Дипломатска мрежа на Република Македонија се состои од 42 претставништва : 29 амбасади, 7 мисии, 3 генерални конзулати и 3 канцеларии. Дипломатско - конзуларната мрежа на Република Македонија е распространета на 5 континенти.

Дваесет и три амбасади се во Европа - Австрија, Албанија, Бугарија, Босна и Херцеговина, Белгија, Велика Британија, Германија, Италија, Полска, Руска Федерација, Романија, Света Столица, Словенија, Србија и Црна Гора, Турција, Холандија, Хрватска, Франција, Унгарија, Украина, Швајцарија, Шпанија и Шведска.

Во воневропските земји, Република Македонија има Амбасади во САД, Канада, Египет, Австралија и Кина, а исто така има нерезидентни амбасадори за други земји како на пр. Јапонија, Израел и други.

Република Македонија има седум постојани мисии - при ООН во Њујорк, ООН во Женева, Европските заедници во Брисел, НАТО во Брисел, Советот на Европа во Стразбур, Меѓународните организации во Виена и ФАО во Рим.

Шефовите на ДКП-а во Европа покрај во земјите кадешто се резидентни, акредитирани се и во други држави. Таков е случајот со следниве земји-членки на Европската унија: Чешката република, Естонија, Ирска, Латвија, Литванија, Луксембург, Португалија, Словачка и Финска.

Генерални конзулати има еден во Европа (Истанбул), еден во Канада (Торонто) и еден во САД (Детроит).

Република Македонија има и Канцеларија за врски во Атина, Конзуларна Канцеларија во Копенхаген и Канцеларија за конзуларни, економски и трговски работи со седиште во Солун.

Дванаесте почесни конзули се во следните држави: Швајцарија, Италија, Линхенштајн, Норвешка, Финска, Пакистан, Јапонија, Франција, Шпанија, Австрија, Исланд и Германија.